VISŲ ŠALIŲ DARBININKAI VIENYKITĖS!

JŲS NIEKO NEPRALAIMĖSIT, TIK RETEŽIUS!

"KOVA"
Savaitinis laikraštis
Išeina kas petnyčia Phil'a., Pa.
Leidžia
LIETUVIU SOCIJALISTU
SĄJUNGA AMERIKOJE.
(Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908)

PRENUMERATA:
Metams į visas dalis svieto $2.00.
Pusei metų .... $1.00.
Apgarsinimų kainos ant užklausimo.

Redaktorius — K. Vidikas.
Administratorius — A. Žymontas.

Su visokiais reikalais kreipkitės šiuo adresu:
"KOVA"
1815 E. Moyamensing ave.
Philadelphia, Pa.

KOVA

Organas Lietuviu Socijalistu Sąjungos Amerikoje.

"KOVA"
The Lithuanian weekly
Published every Friday, Phil'a., Pa.
by the
LITHUANIAN SOCIALIST.
FEDERATION OF AMERICA.
(Incorporated April 28, 1908)

SUBSCRIPTION RATES:
In all parts of the world per year $2.

Editor — K. Vidikas.
Business Manager — A. Žymontas.

Advertising rates on application.
All communications should be addressed to:
"KOVA"
1815 E. Moyamensing ave.
Philadelphia, Pa.

No.16 — Telefono No. Keystone Main 2958. — PHILADELPHIA, PA., 19 d. BALANDŽIO (April) 1912 m. — Telephone: Keystone Main 2958. — Metas VIII.

Entered as second class matter May 17, 1905, at the post office at Philadelphia, Pa.

J Baltrusaitis 2400 5th ave.

AMERIKA.

Įnešimas link ateivių.

Washington. Kongrese svarstoma įnešimas neįsileist į šią šalį tą ateivių, kurie jokioj kalboj nemokės skaityt.

Žlunga darbininkų ėdikas laikraštis.

Los Angeles, Cal. *Los Angeles Times*, gen. Otiso organas, nuo pirmos vietos tarp vietinių laikraščių nupuolė iki penktai. Priežastis puolimo — tai ta, kad *Times* pastaruoju laiku išvijo iš savo spaustuvės unijinius darbininkus ir da bjauriau, negu pirma, pradėjo dergti organizuotą darbą. Iš *Times* taktikos pasipiktina ne tik darbininkai, bet ir kiti žmonės.

Tikėjimas «Žmonijos Vienybė».

New Yorke vieši persų filosofas Abdul Baha Abbas, kuris uždėjo naują tikėjimą «Žmonijos Vienybė». Jo mokslą perduosime ke liatu jo paties žodžių:

«Mano patarimas jums: parodykite tiek švelnumo link žmonių, kiek tik galite; turėkite tobulą [illegible] dė visų žmonijos asmenų. Atmeskite visus tautiškus, patrijotiškus, tikėjimiškus, partiviškus, politiškus, pramonijinius ir žemdirbinius prietarus, taip kad jųs pasiliuosuotumėt nuo visų žmogiškų suvaržymų ir pasidarytumėt pastatytojais žmonijos vienybės rumo».

Abbaso pasekėjai mano, kad tai busias pasaulinis tikėjimas, bet, kaip matome, jo šitame mokinime pasakyta tas, ką ir Kristus garsino. Vienok pas Abbasą nėra šnekų apie dangiškus tėvus, apie pragarus ir t.p., kaip tai randame Kristaus evangelijose.

Republikonų muštynės.

Bay City, Mich. Roosevelto ir Tafto šalininkai laike republikonų valstybinės konvencijos (susivažiavimo) smarkiai tarp savęs susivaidijo ir susimušė. Vieni norėjo išgarbint Taftą, kaipo kandidatą į prezidentus šių metų rinkimuose, o kiti norėjo išstumti pirmon vieton Rooseveltą, kaipo tokį kandidatą. Vieno ir kito šalininkai kalbėtojai ant platformos šaukė sykiu, norėdami vieni kitus prarėkti. Klausytojai įsikarščiavo ir taipgi ėmė rėkt kas už Taftą, kas už Rooseveltą. Nuo žodžio priėjo prie darbo. Kilo salėj triukšmingos muštynės tarp Roosevelto ir Tafto pasekėjų. Vos-ne-vos policija šiek-tiek juos apmalšino, o tuo tarpu gubernatorius pašaukė miliciją, idant užbėgt kelią tolesnėms riaušėms.

$10,000 už kairę ranką.

New York. Augštasis teismas nusprendė, kad New York Central geležinkelis išmokėtų $10,000 W. Bullockui, 13 metų vaikui, už tai, kad ant to geležinkelio jam buvo traukinio nupjauta ranka ne iš jo kaltės.

Lyginai Rusijos žandarai.

San Diego. Policija gaudo ant gatvių socijalistus ir Ind. W.W. darbininkus, susideda į automobilius ir, išvežusi už miesto, žvėriškai sumuša ir ten juos palieka. Policistas užmušė M. Hocy, I.W.W. kalbėtoją, spirdamas jam į pilvą.

Baisus potvinis.

Memphis. Mississippi upė da labiau išsiliejo. Iš tos priežasties randasi be pastogės 50,000 žmonių. Kongresas paskyrė $300,000 pagelbėjimui tvano aukų. Valdžia pasiuntė kelis tukstančius kareivių į tą vietą, idant padėtų žmonėms kovoti su tvanu ir gelbėtis.

Valparaiso studentai «kovoja».

Vaiparaiso, Ind. Policija suareštavo kelis studentus už lošimą «foot ball'ės» ant gatvės. Kiti studentai pasipiktino, kad policija varžo jų «teises» ir pakėlė didelį maištą. Daugiau kaip 3000 studentų surengė demonstrativišką protestą. Jie įsiveržė į Memorial Teatrą, išvaikė publiką, sulaužė ir sudaužė sėdynes ir kitus rakandus. Paskui parodavo gatvėmis, daužydami langus, šaudydami iš revolverių ir mušdami policiją. Studentai triukšmavo per visą naktį.

Samdė banko plėšikus, kad išsitelsint.

New Berlin, N.Y. Frank I. Arnold, iždininkas First National banko, prisipažino, kad pavogė iš to banko $200,000, nors [illegible] nedatekliaus. Tas Suv. Valstijose tai jau paprastas atsitikimas; bet kas ypatinga, tai kad Arnold samdė plėšikus, idant jie išplėštų banką, kada jis pamatė, jog jo vagystė vistiek bus susekta. Ant plėšikų jis butų suvertęs visą bėdą. Jiems už tą «džiabą» paketino $10,000, bet kad negalėjo tiek pinigų gauti, tai plėšikai atsisakė jam patarnaut.

Milijonierius užmuštas.

Lynn, Mass. Užmušta George E. Marsh, milijonierius muilo fabrikantas. Jo kunas atrastas už miesto, klampynėj, peršautas keturiomis kulkomis. Kas jį nužudė, nežinoma.

Sveikina Chiniją.

Washington. Senatas užgyrė kongreso rezoliuciją, sveikinančią Chinijos gyventojus su įkurimu respublikos.

Nežino šiandieninio gyvenimo.

San Francisco, Cal. Dr. Frederick Burk, prezidentas San Francisco Normališkos Mokyklos, pagarsino, kad nuo dabar jis egzaminuos savo studentus iš klausimų, lytinčių šiandieninį draugijos gyvenimą, labiau, negu iš vidurinių amžių ir senosios istorijos. Kaip menkai tesusipažinę net vidurinių mokyklų mokiniai, galima suprasti iš sekančių atsakymų, kuriuos Dr. Burk gavo, beegzaminuodamas vidurinių mokyklų mokinius visoj Californijos valstijoj:

«Samuel Gompers — demokratų karalius, kongresmanas».

«Booker T. Washington — Lincolno užmušėjas».

«Porfirio Diaz — šenovės Portugalijos keliauninkas-ištyrinėtojas»

«La Follette — Californijos gubernatorius».

«Charles Darwin — vienas iš suokalbininkų prieš Skotiją laikuose skotų karalienės Marijos».

Jersey City. Laike pašventimo katalikų bažnyčios Harrington Parke įlužo grindįs. Dvi ypatos užsimušė ir daug susižeidė.

UŽRUBEŽIS.

Turkams pavyko.

Konstantinopolius. Pranešama, kad turkai pamušė italus ties Benghazi. Esama 100 užmuštų italų ir keli šimtai paimtų į nelaisvę.

Sufragistės straikuoja nuo valgio.

Londonas. Valdžia paleido iš kalėjimo penkias sufragistes, pirm negu jų bausmės laikas pasibaigė, kadangi pabijojo, kad iš badavimo nenumirtų. Mat, jos keturias dienas laikė taip vadinamą badavimo straiką ir baisiai nusilpnėjo. Be jų da 20 sufragisčių kalėjime atsisakė valgyt ir gert. Bet tos yra tvirtesnės, tai jų iš kalėjimo nepaleidžia ir po prievarta valgydina. Iš tos priežasties jos neapsakomai protestuoja ir keikia valdžią ir kalėjimo viršininkus.

Bomba užmušė 5 [illegible]

[illegible] kios ypatos užmuštos ir 30 sužeistų per bombos sprogimą. Bombą kas tai metęs į katališką procesiją, traukiančią nuo bažnyčios į bažnyčią.

Chinija.

Pekinas. Pranešama, kad Thibeto gyventojai sukilo prieš chiniečius, reikalaudami sau pilnos neprigulmybės nuo Chinijos. Esą, visi Thibete buvusieje chiniečiai išmušti.

Shanghai. Naujai paimti kariumenėn chiniečiai padarė didelį maištą, sudegino daug namų ir išplėšė desėtkus krautuvių ir bankų.

Nankin. Respublikoniškoji valdžia čia biskį nuramino maištininkus, nors tai lėšavo baisių žiaurumų. Desėtkai ir net šimtai maištininkų buvo sustatomi eilėsna ir visi arba sušaudomi arba jiems galvos nukapojamos.

Provincijoj Kanhu mahometonai organizuoja 500,000 vyrų prieš respublikonišką valdžią.

Airijos savivalda.

Londonas. Ministerių pirmininkas Asquith padarė liaudies atstovų butui įnešimą apie Airijos savivaldą.

Įnešime reikalaujama, kad Anglijos parlamentas lygiai turėtų galę spręsti, kaip Anglijoj, taip ir Airijoj tokiuose klausimuose, kurie paliečia Angliją ir Airiją, kaipo vieną valstiją. Naminiuose reikaluose Airija turi turėt neprigulmybę nuo Anglijos parlamento. Airijos parlamentas, pagal Asquitho įnešimą, turės susidėti iš senato ir liaudies atstovų. Tas parlamentas, vienok, neturės tiesos kontroliuot armijos ir laivyno dalykų; jis taipgi neturės galės iš atžvilgio į [illegible]pirkimą Airijos žemės, neigi galės kontroliuoti taupomąsias [illegible]sos bankas, nei senatvės pensijas, nei kitas tautiškas apsaugas.

Anglijos [illegible]rijotai protestuoja prieš suteikimą Airijai tokios neprigulmybės. Da pirm negu Asquith [illegible]davė savo įnešimą, jie laikė Belfaste, Airijoj, milzinišką prieš tai demonstraciją, kur [illegible]lyvavo 150,000 žmonių.

Suokalbis užmušt Mexicos prezidentą.

Mexico [illegible]. Pranešama, kad policija [illegible]usi suokalbį ant Mexicos prezidento Maderos gyvasties. [illegible]vę rengiamasi taipgi [illegible] ir bombomis suardyt didžiuosius valdžios ir miesto [illegible], idant privesti žmones [illegible] didesnio sumišimo. Tai buvęs [illegible]tus suokalbis, surengtas [illegible]partinės revoliucijos vadų [illegible] prezidento Diaz. [illegible] Suareštuota 25 [illegible]

Savižudystės draugija.

Peterburgas. Savižudystė pas Rusijos inteligentiją platinasi, it kokia užsikrečiamoji liga. Svarbiausias jos centras — tai Peterburgas. Čia susitvėrė tam tyčia organizacija «Mirties Draugai».

Ji atvira abiejų lyčių ypatomis; narių skaitlius gana sparčiai auga. Reguliariškai laikoma tam tikrais laiko tarpais mitingai. Mitingų kambaryje ant durų išrašyta: «Atmeskite visą viltį jųs, kurie čia įeinate», o ant pačių durų ant raudono dugno ištepta du sukryžiavoti dalgiai.

Kambario sienos iškabinėtos paveikslais tokių pessimistų (liudnaregių) filosofų, kaip Schopenhaueras, Hartmannas ir jiems lygųs. Kambarys yra tik tamsiai apšviečiamas, keliatų žvakių. Visos apystovos taip sutaisytos, kad iššaukti didžiausią liudnumą.

Kiekviename susirinkime traukiama liosai, kas turi nusižudyti. Draugystei dabar įnešta, kad tie, kurie ištraukė sau mirties liosą, nueitų sykiu ant vakarienės į gerą restauraciją ir su šampanu išgertų baisiai mirtinų nuodų — Potassium Cyanide.

400 užmuštų arabų.

Tripoli. Italai oficijališkai praneša, kad jie išmušė 400 arabų, kurie užpuolė ant vandeniu atgabentų, ant kranto išlipusių italų.

Išgujimas žydų.

Varšava. Valdžia išgujo iš miesto Dombrovos 7,000 žydų. Jų išsinešdinimui buvo duota tik 10 dienų. Jų nejudinamoji savastis už niekus parduota.

DARBININKŲ GYVENIMAS.

Lowell'io straikas baigiasi(?)

Lowell, Mass. Medvilnės audinyčių savininkai pranešė straikeriams, kad pakels jiems užmokestį ant 10 procentų nuo 22 balandžio. Darbdaviai sako nedarysią skirtumo tarp tų, kurie patįs sustraikavo ir tarp tų, kuriuos darbdaviai iš darbo atleido. Unijos, prigulinčios prie Suvienytų Amerikos Audėjų organizacijos, nutarė grįžt į darbą ant viršuj pažymėto laiko. Industrial Workers of the World vis da tebereikalauja 15 procentų pakėlimo, bet spėjama, kad visi straikeriai sutiks išnaujo pradėt darbą pagal darbdavių pasiulytą užmokestį. Tokiu budu surįžtų darban 25,000.

Angliakasių ir savininkų tarybos.

Philadelphia, Pa. Nuo 10 balandžio traukiasi tarybos tarp straikuojančių angliakasių atstovų ir kasyklų savininkų. Savininkai skundžiasi, kad jie iš kasyklų pastaruoju laiku ne tik neturėję pelno, bet da ir nuostolį. Darbininkų atstovai faktais daro [illegible] kasmet susi[illegible] kasyklų. Kas link [illegible] straiko, tai da prie jokių susitarimų neprieita. Iš straiko kasyklų savininkai jau turi $12,000,000 blėdies.

Lokom. inžinieriai straikuosią.

New York, 22,700 Lokomotivų Inžinierių unijos narių veik vienbalsiai įgaliojo savo augščiausį viršininką Warren S. Stone apšaukti straiką, jeigu geležinkelių kompanijos neduos lokomotivų inžinieriams augštesnės užmokesties ir kitų tinkamesnių darbo sąlygų. Lokomotivų Inžinierių unija apima 50 įvairių geležinkelių.

Stalioriai laimėjo.

Chicago, Ill. 9000 staliorių išlošė straiką. Jiems pakelta alga nuo 60 c. iki 65 c. į valandą, kaip tai jie pirm straiko reikalavo. Stalioriai laimėjo daugiausia todėl, kad medžiagiškai buvo apsirupinę, pirm negu sustraikavo; jie savo iždе turėjo daugiau, kaip $1,500,000.

Gontų straiko baisumai.

Aberdeen, Wash. Gontų darytojų straikas yra pažymėtas dideliu brutališkumu iš pusės miesto valdžios ir policijos. Straikeriams nedaleidžiama laikyti prakalbų nei susirinkimų. Jų namai naktimis užpuldinėjama ir kratoma, ar neturi ginklų. Mušama vaikai ir moterįs. Policija ir detektivai visaip erzina žmones, idant šie pasipriešintų, o tąsyk, žinoma, butų galima pavaišinti juos kulkomis.

«Tai tiktai žydų straikas».

Taip pasakė John C. Eaton, savininkas didelės «department» krautuvės Torontoj, Canadoj, kada keli šimtai kriaučių apskelbė straiką prieš žemą mokestį ir blogas darbo sąlygas. Pavadinant visus sustraikavusius darbininkus žydais, jis manė tuom sukelt žmonių neapykantą link žydų, bet apsiriko, nes visokie moterų kliubai, pilietiškos ir net bažnytinės organizacijos išreiškė jam protestą ir parodė straikeriams užuojautą.

DRAUGIJŲ GYVENIMAS.

Socijalistams sekasi.

Pranešimai apie socijalistų pasisekimus dabartiniuose miestų rinkimuose parodo, jog socijalizmo bangos pradeda užlieti kapitalizmo tvirtoves. Ateinantiejie prezidentiniai rinkimai galės nustebinti visą šalį daugumu balsų, paduotų už socijalistų kandidatą. Žemiau privedame kelis atsitikimus, kur socijalistams gerai pavyko užpereitos savaitės rinkimuose:

Canton, Ill. Už socijalistus balsavo 1200. Išrinkti šie socijalistai: mokesčių uždėjėjas, kolektorius, kelių komisijonierius ir mokyklų prižiurėtojas.

South Wilmington, Ill. Už socijalistus paduota 187 balsai, už republikonus gi 306.

East Moline, Ill. Socijalistai tik už republikonų partiją tegavo mažiau balsų.

Brantwood, Wis. Socijalistai išsirinko visą miesto valdybą socijalistišką.

Superior, Wis. Miesto valdybon išrinkta trįs socijalistai.

Green Bay, Wis. Išrinkta socijalistas aldermanas, o kitam neteko tik keturių balsų, kad butų [illegible] Barnes išrinktas galva miesto valdybos. Šiame mieste yra taip vadinama «commission forma» valdymas.

Marinette, Wis. Miesto valdybon papuolė du socijalistai. Vienas jų, kapitonas James Larson, išrinktas į ten antru kartu.

Ann Arbor, Mich. Socijalistas išrinktas miesto tarybos nariu to «wardo», kurį apgyvena profesoriai ir studentai. Tas reiškia, kad Michigano universitete socijalizmas platinasi.

Sturgis, Mich. Socijalistai buvo pastatę savo kandidatą į majorus, bet truko 63 balsų iki jo išrinkimui: republikonai gavo 450 balsų, o socijalistai 387.

Liberal, Mo. Socijalistai išsirinko savo majorą ir visą miesto valdybą, nežiurint, kad demokratai ir republikonai buvo susivieniję rinkimuose prieš socijalistus.

Fort Scott, Kan. Nors repulikonai buvo susivieniję su demokratais prieš socijalistus, bet iš penkių kandidatų į aldermanus tapo išrinkti trįs socijalistai ir du kiti. Vienok du socijalistai aldermanai buvo ant antros tarnystės išrinkti; tokiu budu pasidaro didelė didžiuma socijalistų miesto tarybos narių.

Elroy, Wis. «Bepartiviškuose» miesto rinkimuose išrinkta keturi socijalistai miesto valdybon.

Hopkinton, Iowa. Išrinktas socijalistas majoras ir du iš penkių aldermanų.

Owattona, Minn. Socijalistai išsirinko ant savo tiketo du aldermanu ir mokyklų tarybos narį, nežiurint, kad demokratai su republikonais ejo išvieno.

Butte, Mont. Socijalistai išsirinko da vieną savo miesto tarybos narį. Tokiu budu miesto taryboje yra šeši socijalistai.

Staples, Minn. Papuolė du socijalistai į miesto valdybą.

Holland, Mich. Socijalistai išsirinko tris aldermanus ir tik per republikonų apgavystę nebuvo išrinktos socijalistų kandidatas į majorus.

APŽVALGA.

RAŠYTOJAI DĖL IDĖJOS.

Visiems aišku, kad už darbą turi but ir atlyginimas. Bet daugelis geriausiųjų žmonių atlieka didelius darbus vien tiktai dėl idėjos, nereikalaujant už juos jokio atlyginimo. Daug didesnė pusė šiandieninių socijalistiškų raštų pas visas tautas neapmokama. Bet tie patįs socijalistiški rašytojai galėtų ganti puikų apmokėjimą, jeigu rašytų į kapitalistiškus organus, neišreikšdami savo socijalistiškų ir darbininkiškų pažvalgų. Marksas pats juk negavo pelno iš «Kapitalo» parašymo.

***

KAIP KELTI SAVO TAUTĄ.

Birutėj p. Barzdukas liepia gerbti savo tautiečius net už menkos vertės nuopelnus. Savo paliepimą jis šiaip pamatuoja.

«Reikia nepamiršti, jog męs esame vaikai, kurie gyvenimą pradeda. Kudikis džiaugiasi iš menko dalyko tankiai daugiaus, negu užaugusis iš kaišin kaip didelio».

Taigi pats patrijotiškasis Barzdukas pripažįsta musų tautą už kudikį ir nori, kad ji atsiduotų kudikiškiems kvailumams. Paskiaus Barzdukas nupeikia lietuvius už tai, kad jie atvirai pasisako svetimtaučiams apie savo vargus-silpnybes ir bereikalo nesiaugština prieš kitataučius. Sako:

«Gana tankiai šiandien išgirstame, jog lietuviai save patys žeminasi svetimtaučių akyse, tardami: ak, męs vargingi lietuviai! Toksai ir tam lygus pasielgimas užkenkia kuodidžiausiai musų tautiškam pakylimui. Taip elgtis neturim tiesos, musų priedermė yra kelti save ir kartu savo tautą į garbę. Reikia ant kiekvieno žingsnio statyti garbės apsireiškimus musų broliams už (sic!) akių!

Darodymui, kokia musų tauta prakilni, Barzdukas primena vieną lietuvį mokslaeivį, kuris gavo pažymėjimą už raštišką darbą francuzų kalboje. Tat Barzd. ir klausia: «*Ar ne garbė buti lietuvi*[illegible]

«Lietuviai privalo mandrus buti ant savo giminės brolių, ant savo tautiečių. Kad lietuvių giminėj randasi tokių gaivalų, tai kiekvienas suprasti gali, jog lietuvių tauta turi ateitę, je, daugiaus, ji pralenks savo laiku tulas kitas».

Kvailu pasiputimu prieš kitas tautas arba «mandrumu ant savo giminės brolių» męs nepakelsime savo tautą. Dirbkime labui savo *žmonių-lietuvių*, kaipo žmonių, o ne pakėlimui tautos. Tik tokiu budu męs pakelsime lietuvius, nesigirdami apie musų tautos augštumą. Mums nereikia nei augštintis nei žemintis, bet tik pripažinti sau, kaip ir kitiems, lygią žmogišką vertybę ir pagarbą.

***

MOTERŲ KATALIKIŲ DRAUGIJOS «NUOPELNAI».

«Kauno moterų katalikių Draugija», kaip *Lietuvos Žinios* rašo, jau penkti metai gyvuoja, darbuojasi ir *Lietuvaitę* leidžia, bet ligšiol lietuvių spaudoje rimto vardo nesusilaukė. Tos draugijos narės eina, kur kunigų stumiamos. Kunigai prirašo ir *Lietuvaitę*, nors slepiasi tai darą. Bet užtat ta draugija gavo gerą atsišaukimą nuo rusų pravoslavų brolijos leidžiamo laikraštuko *Litovskaja Rus*, kuris ir apvertino Kauno moterų katalikių ir *Lietuvaitės* veikimą, pavadindamas jų darbą «tyliu, bet vaisingu darbu»..... Nesunku dasiprotėt, kad Kauno moterų katalikių Draugija caro valdžiai neša tokius jau patarnavimus, kaip ir Olšauskio «Saulė».

***

ATŠAUKIMAS.

Atšaukiu savo spėjimą No. 15 *Kovos*, kur pasakyta: «Turbut, to laiško (grąsinančio *Keleiviui* bomba) autorium yra koks nepasiganėdinęs buvęs *Keleivio* zeceris». Nes tai buvo spėjimas, kuris galėjo mest dėmę ant tulų buvusių *Keleivio* zecerių, ypatingai, kad jų nedaug yra.

K. Vidikas.

VIETOJ RUOŽŲ.

Pavasario saulutė šildo savo šiltais spinduliais. Nors paukštelių ir negirdėt čiulbant, bet jaučiasi pavasaris — šiltas oras kvėpuoja. Darosi smagiau, kaip gamta atgija iš žiemos miego.

Velykos,–didi krikščionių šventė; tartum visi žmonės linksmesni. Pasveikinimus vieni kitiems rašo — seną paprotį gaivina.

Kad kiti švenčia velykas, tai ir aš nesilieku nuo kitų — švenčiu. Kad geriau pažymėti tą atsitikimą, išradau naują planą — atsiskirti nuo miesto dumų ir švęsti velykas farmose. Sumanyta, padaryta.

Laivas jau veža skersai upės, o vėliau traukinis nuvežš į žinomą farmą. Kelionėj apie 12 musiškių žmonių; įvairios kalbos, juokai — smagu. Traukinys sustojo. Išlipau, dairausi, tartum nesinori tikėti, visur aplinkui maži kalneliai, apaugę nedideliais medžiais; kurne-kur riogso namas, oras be dumų — kvėpuoju pilna krutine. Ir lengva ir malonu ir sveika.

Į vidų aš visai nenoriu eiti, greitai pavalgiau vakarienę ir vėl oran. Užkuopiau ant didelio kalno. Kitoj pusėj kalno, slėnyj upelis teka ir kaišin kokie paukštukai čirškia. Ilgai klausiaus tos melodijos. Sutemo, paukštukai nutilo. Oras šiltas, kaip vasarą. Pro šalį namo teka upė, paupyj pririštas laivelis, nuo vandents vilnių siubuoja.

— Einam atsisėsti į tą laiveli, — sakau savo sankeleivei.

— Kodėl ne, einam, — atsakė.

Susėdom. Ant dangaus matyti daug žvaigždžių, vėjalis išpalengvo pukšnuoja ir musų laivelį ant vilnių siubuoja.

— Mėnulio šį vakarą nei nematytį? — paklausė mano sankeleivė.

— Gerai, kad jo ir nėra, da gali pamatyti, kaip męs čia sėdime, — juokavau.

Kalbam apie įvairius atsitikimus ir įspudžius..... Laikas bėga.....

— Ar tamsta nesušalai, — paklausiau.

— Ne, — atsakė [illegible] prie manęs.

— Ar galiu paskolinti tamstai skverną savo švarko?—paklausiau.

Kad jųs sušalsit, — atsakė nedrąsiai.

— Nesušalsiu.

Apdengiau savo švarko skvernu. Mano ranka ant jos kaklo. Nei šiaip, nei taip. Laukiu, kas toliau iš to bus.

— Man taip da pirmu sykiu pasitaiko, — pasakė ji.

— Matai tamsta, kitaip negalima, jei aš paleisiu iš rankos skverną, tai nukris žemyn ir tamstai vėl bus šalta, — atsakiau.

— Mat koks tamsta.....

Išgirdau, kad ateina jau musų jieškoti, — šaukia kitą vakarienę valgyti. Apleidom laivelį, nuėjome vakarienės valgyti. Jau ir vidurnaktis — dvylikta valanda. Bet miego da niekas nenori — šneka, užia, kaip bitės avilyje.

— Meldžiu svečius į kitą kambari, — pavalgius pasakė namų šeimyninkas.

Suėjome. Didelis tuščias kambarys, padėjome žaisti įvairias žaisles. Vieni uždainavo Marselietę, prisidėjo ir kiti, pasidarė didelis choras.

— Kristus jau atsikelė, tai ir męs atsisakom nuo senojo svieto,— tarė vienas dainininkas.

— Vietoj giedoti allelliuja, jie gieda Marselietę, — atsillepė kažkas iš kampo.

— Tai nėra nuodėmė, galima giedoti viską, čia ne bažnyčia ir ne kazarmės; męs pripažįstame liuosybę, — tarė kaž-kas.

Vėlus jau laikas, — visi nuvargo, laikas atsilsėti. Išsiskirstė po kambarius, sumigo ir sapnavo sapnus.

Pro atdarą langą buvo girdėti, kaip netolimoj upėj vanduo puldamas pliuškėjo, vėjas, išpalengvo judindamas medžių šakas ir nukritusius ant žemės lapus, šlamėjo,ant dangaus žvaigždės mirgėjo, aš da ilgai negalėjau užmigti, vis klausiaus ir gerėjausi tuomi gamtos gražumu.

A. Ž-tas.

MOTERŲ SKYRIUS.

Moterų strakas prieš vyrus.

Kada pastaruoju laiku Anglijos sufragistės pradėjo daužyti valdviečių ir krautuvių langus, sufragisčių daugai ir priešai gavo progą išeikšti savo nuomonę apie moerų teises. «The New York Times», laikraštis, stovintis prieš sufragisčių reikalavimus, patalpino keliatą straipsnių, mažiau ar daugiau priešingų moterų balsavimui. Autorius vieno iš tų straipsnių patarė moterims pasidėti į šalį langų daužymus ir geriau sustraikuoti prieš vyrus abelnai. «The New York Times» redakcija ant to patėmijimo atsako šitaip:

«Moterįs negali iškelti prieš vyrus visuotiną straiką todėl, kad labai mažai yra ekonomiškai neprigulmingų moterų: didžioje daugumoje atsitikimų moteris taip yra ekonomiškai prigulminga nuo vyro, kad, sustraikavus prieš jį, netektų pragyvenimui budo. Net dirbančioji moteris beveik visada turi sau už maitintoją vyrą, prieš kurį ji turėtų straikuoti».

Nešnekėsime čia apie tai, iš kokio atžvilgio butų gera, o iš kokio bloga, jeigu moterįs ištikro pakeltų panašų straiką prieš vyrus. Tiek turiu pažymėt, kad męs, kaipo socijalistai, turime priešintis prieš tokį straiką, kuriame juk turėtų susivienyti darbininkės moterįs su vidurinės ir augštesnės kliasos moterimis prieš tų kliasų vyrus, kurių, žinoma, daugiausia darbininkų. Tokis susivienijimas, pagal socijalistų persitikr[illegible] dagi galėtų atgabenti jo[illegible] blėdį.

Vienok vieną didžiausios svarbos dalyką minėtas laikraštis pastebi — kad ekonomiška prigulmybė nedaleidžia moteriai griebtis priemonės, su pagelba kurios moterįs galėtų iškovoti sau politišką liuosybę. Kitais žodžiais sakant, visas moteries gyvenimas priguli nuo jos ekonomiškos laisvės ar nelaisvės. Ir tai yra faktas, kad moteris dabar turi prigulėti nuo kito dėl savo pragyvenimo. Męs žinome, kad nuo materijališkų, ekonomiškų sąlygų priguli visos draugijos ir atskirų ypatų gyvenimas, visos draugijinės, politiškos ir tikybinės įstaigos ir žmonių papročiai. Męs žinome, kad buti ekonominėj vergijoj reiškia tą–pat, kaip ir buti morališkoj ir dvasiškoj vergijoj. Todėl ir moterįs, ekonomiškai prigulėdama nuo vyro, turi but podraug ir morališkoj ir dvasiškoj prigulmybėj nuo jo, bei vergijoj.

Jeigu moterįs sustraikuotų prieš vyrus, idant įgyti balsavimą, tai iš kur jos imtų valgį ir gėrimą? Labai aišku, kad vyras, kurio rankose yra maistas, yra moteries savininku. Nes Greeley teisingai pasakė, kad tu esi savastis to, kuris tau duoda duoną. Ir socijalistai mets iš meto stengiasi įspaust į darbininkų smegenis tą teisybę, kad ekonomiškai nuo ko–nors prigulėt reiškia nei daugiau, nei mažiau, kaip buti jo vergu.

Tas yra teisinga kas link vyro, lygiai kaip ir kas link moteries. Čia nėra skirtumo. Darbininkas yra vergas to, kuris jam duoda darbą. Kol darbininkams yra ekonomiškoj prigulmybėje nuo pono darbdavio, tol ne darbininkas yra paties savo ponu, bet darbdavys darbininko ponu.

Suprantamas dalykas, jeigu moterįs turėtų ekonomišką liuosybę, jos taipgi galėtų įgyti viską kitą, ko jos nori. Ekonomiškas prigulmingumas yra didžiausias moterų suvaržytojas; taigi, panaikinus tą suvaržytoją, pranyktų ir kiti jau mažesni suvaržytojai. Bet męs prieš save tuojaus turime klausimą, kaip moteris gali apturėti ekonomišką liuosybę, o ne ką ji galėtų padaryt, jeigu ją turėtų?

Ir umai turime atsakymą ant to klausimo: Moteris svarbiausia gali apturėti ekonomišką liuosybę per protingą pavartojimą savo balsavimo tam tikslui. Todėl pirmių–pirmiausia ji turi padėti visą savo pasistengimą, idant gauti savo lyčiai balsavimo teisę. Žinoma, moteris tegali vartoti tiktai tokius kovos budus, kokie gali but pavartoti šiandieniniame moterų prigulmingame padėjime, o ne savo lyties straiką prieš vyrų lytį, kadangi toks straikas negalimas dalykas, kol moteris bus ekonomiškai prigulminga nuo vyro.

Tokiu budu ir kapitalistiškas, neprijaučiantis moterų moterų balsavimui laikraštis Times pripažino vieną iš pamatinių socijalizmo mokslo teisybių. Gal Times nei nemanė, kad remia socijalistų pamatinę teisybę, vienok visgi patarnavo [illegible] tojams, priverčiant [illegible] ną pamąstyti apie geležinę ranką neaplenktino ir neišvengtino draugijinio įstatymo.

P.M. Darjaląs.

Moterįs nešvarioj politikoj.

Praeitą rudenį New Yorko mokytojos išsikovojo sau lygią užmokestį su mokytojais. Jos apie desėtką metų vedė kovą už tokią užmokestį. Tą kovą jos išlošė su pagelba New Yorko Tammany Hall politikierių, plačiai pagarsėjusių savo nešvaria politika. Po to, kaip mokytojoms buvo sulyginta užmokestis su mokytojais, Tammany Hall bosai išsiuntinėjo joms aplinkraščius, kuriuose prašė, kad mokytojos butų ištikimos savo draugams, t. y. Tammany Hall bosams. Ir ką sakysite? Mokytojos pasidarė ištikimos savo «draugams», Tammany sukčiam–politikieriam, ėmė garbint savo užtarytojus politikierius ir, be abejo, pagelbėjo jiems rinkimuose. Jos surengė iškilmingą moterų mokytojų susirinkimą paminėjimui mirusio senatoriaus Grady, vieno iš Tammany urvo meškų, ir išnešė pagerbimui jo atminties ilgą, didžiai jį išgarbinančią rezoliuciją. Nei viena iš susirinkusiųjų neužprotestavo. Visas susirinkimas nutarė tą rezoliuciją įdėt į puikius rėmus ir padovanoti to sukčiaus senatoriaus seseriai, o kitą rezoliucijos kopiją taipgi dailiai aptaisyt ir pasikabint Moterų Mokytojų Sąjungos susirinkimų vietoj.

Nėra jokios abejonės, kad moterįs už lygų darbą su vyrais turi teisę gaut ir lygią užmokestį. Bet visgi toks moterų elgimasis yra šlykštus.

A. B.

PASIKALBĖJIMAS

Dėdės su Povylu.

— Klausyk, Povyl, kada aš išsipagirioju ir ramiai atsisėdęs pamisliju, koks yra skurdus darbininkų gyvenimas, aš sakau pats sau: «Seni, skęstanti ir už britvos griebias, kodėl tad negriebties už socijalizmo, jei jis žada darbininkams pagerinimą?»

— Matai, dėde, pradėsi protaut, o męs, socijalistai, tik to ir reikalaujam. Taigi kodėl netampi socijalistu, nepradedi studijuot jų mokslo ir likt naudingu nariu draugijoj?

— Aš bijau kraujo praliejimo. Jųs, socijalistai, gavę viršų, išganubysit visus, kurie nėra socijalistais, ar ne?

— Jau tu, dėde, vėl klajoji. Socijalistams niekad nesisapnavo [illegible] kono-nors gyvasti. Jie nori palaikyt gyvasti, jie nori, kad visi gyventų.

— Aš esu gimęs katalikas, Povyl, ir, kaip dievą mylįs, aš niekad negalėsiu savo senos makaulės perverst, kad ji galėtų suprast, kad žmogus netur dušios.

— Socijalistai nuo tavęs to nereikalauja. Tu mislyk, kad tu turi penkias dušias, socijalistai, kaipo socijalistai, į tavo sąžinę, į tavo psychologiškas iliuzijas nesikiša...

— Priegtam aš esu lietuvys. Mano gįslose teka kraujas Mindaugių, Keistučių, Vytautų, nuo kudikystės aš buvau penimas Lietuvos duona ir Lietuvos saulutė žaidė su manim, kad kudikiu buvau, taigi socijalistų žadamos gerovės negal iš mano širdies išplėšt meilės Lietuvos, savo žmonių, savo tautos, o jųs, išgamos...

— Cit, cit, dėduk, nesikaršciuok, dalykas nėra taip, kaip kas tau yra į galvą įkalęs. Socijalistai nei vienam žmogui nenor išraut tautystės, jie bjaurisi netik tuomi darbu, bet nors ir nekalčiausiais pasikėsinimais. Socijalistai trokšta, jie dirba, kad visos tautos butų lyglos ir laisvos, kad viena tauta ant kitos neužpuldinėtų, kad tauta tautą «neėstų», kaip dabar prie krikščioniškos — kapitalistiškos tvarkos. Socijalistų deviza yra «Brolybė» — visi lygųs žmonės, neatsižiurint, kokios tautos ar tikėjimo jie nebutų.

— Tai, Povyl, jei jųs, gavę viršų, žmonių nepjausite, jei jųs leisite katalikui likt kataliku, lietuviui lietuviu, tai kodėl jųs toki baisųs?

— Kad męs, dėduk mielas, visai nebaisųs. Męs esam tik pavergtiejie ir savo pavergimą supratusiejie darbo žmonės, kurie stengias atgaut savo žmogiškas tiesas ir neatimt nuo žmonių nieko kito, apart retėžių.

— Nugi gerai, tu, blozne, kaip matau, pradedi mane su savo socijalizmu užinteresuot. Bet kodėl jus žmonės keikia?

— Nes jie neturi nei mažiausios nuovokos apie socijalizmą.

— Bet tie žmonės, kurie yra apsišvietę, išsilavinę politikoj?...

— Socijalizmo pergalė — tai galas jų politikavimams. Šiandien politikieriai, nuo prezidento iki paskutiniam gatvės šlavikui, kyšiais, spekuliavimais, parsidavimais tunka, ir todėl jie mėgina palaikyt laikus, kuriuose jiems yra gerai. Pats prigimtas instinktas verčia tuos žmones kovot už tą, ką turi: už progą lupt, vogt, susikraut sau ant rytojaus, kad ateinantis rytojus neatsivestų su savim negeistinų draugų — skurdo ir nedatekliaus. Męs, socijalizmą įvykdydami, panaikinsim priežastis, kurios gimdo tai, ir todėl apsaugosim visų žmonių rytojų, kad nereikės drebėt ir nereikės vogt ir plėšt, kad buti užtikrintu, kad rytoj galėsi gyvent. Šiandieninis surėdymas daro iš žmonių vagis, apgavikus, sukčius. Žmonės butų geri, bet gyvenimo aplinkybės, netikrumas kas link rytojaus, varžytinės (kompeticija) padaro juos blogais. Dabar kiekvienas lenktynėsna eina, kad sugriebt irankius, daiktus, reikalingus aprupinimui gyvenimo; kiekvienas puola, veržias, nežiurint, jog jis lipa per lavonus už save menkesnių, jog jis braido tvanuose kraujo kritusių panašių jam žmonių, kurie tose lenktynėse nedasilaikė ir puolė; ir tose varžytinėse yra eikvojama žmonių energija, spėka. Tos spėkas socijalizmo laikuose męs sunaudosim produktiviškam darbui, įgyvendinsim taisyklės, kad beverčios varžytinės žmogaus su žmogumi negalės užsilikt, ir naujas ekonomiškų draugijos reikalų sutvarkymas panaikins priežastis, kurios verčia nekuriuos žmones kart šunis ant socijalistų, ne dėl persitikrinimo, bet dėl duonos kąsnio, už kurį jie dreba. Taigi...

— Povyl, tu peraugštai pradedi kalbėti, man jau užia pakaušyj!...

— Gerai, kalbėsim iššzemo. Aš tau išaiškinsiu įvairias socijalizmo dalis išlėto, nuosekliai. Taigi klausyk!...

— Nu ne, palauk, kol tu pradėsi aiškint man ji, aš turiu da porą praktiškų patėmijimų.

— Gerai, »heraus damitt!»

— Kunigai, vyskupai ir patsi popiežius jus keikia. Jie ne mulkiai darbininkai ir jie nėra politikieriai. Jie duonos tur. Kodėl jie keikia jus?

— Dėde miels, nenoriu aš užgaut tavo tikėjimiškų jausmų, todėl atsakysiu trumpai. Jie yra tik žmonės. Jie išvystyti–išaukleti atžagareiviškoj dvasioj ir tokiose aplinkybėse; nekurie iš jų pasenę, negal suprast naujos gadynės dvasios ir reikalų draugijos, kuri pakilo, praturtėjo naujais irankiais, mašinerijoms, išradimais. Kiti vėl, miels dėde, žemesniejie dvasiški, bijos, dreba už savo kalį ir duoną. Jiems liepta yra keikti iš augštybės visas progresiviškas idejas, modernizmą, ir jie duoda, kad net ruksta «pod prikazom»,

Kunigai --- kraugēriai.

Bažnytinē krikščionybē, ypatingai katalikiškoji dvasiškija jau nuo keliolikos metšimčių mirko savo gyvuliškas rankas geriausių žmonių kraujuose, kuriuos ji praliejo. Nešnekant apie inkviziciją ir apie kitus dvasiškijos kruvinus darbus praeityje, — męs turime šiandieną gyvus pavyzdžius to, kad katalikiškoji dvasiškija, nutukusi iš darbininkų kruvino prakaito, da trokšta darbininkų kraujo, kad jo atsigērus ir atgaivinus juo savo susstervējusias-sužvērējusias širdis. Skandino kunigai darbininkus slapta ir su pagelba valdžių korē revoliucijonierius; atvirai gi ragint prie žmogžudystēs gēdijosi, baimē josi, nes kunigai visuomet buvo ir yra didžiausi bailiai ir niekšai šiaudadušiai. Vienok dabar vienas iš jų gaujos pasidrąsino ir viešai per savo laikraštį pakurstē katalikus, kad šaudytų socijalistus. Tas dvasiškas gyvulys — tai katalikų kunigas John L.Belford, klebonas «Užgimimo» bažnyčios Brooklyne. Savo redaguojamame laikraštpalaikyje jis rašo:

«Matomai nēra įstatymo, kuris išnaikintų ar suvaldytų socijalistą. Jis pavojingesnis, negu cholera arba timai, — taip, jis yra pasiutęs šuo draugijoj, ir jis turētų but numalšintas, *reikalui esant, su kulka*».

Šitokiu tai budu kunigija nori pasiliuosuot nuo socijalistų — arba nutildant juos arba išmušant. Bet ir nužudyti socijalistai atlieka savo darbą, jie ir negyvi protestuoja.

Dvasiškasis tēvas Belford ragino savo aveles prie šaudymo žmonių. O valdžia tam pritaria. Socijalistai pareikalavo nuo magistrato McGuire warranto ant kunigo Belfordo už kurstymą žmonių prie žmogžudystēs, bet magistratas nedavē jo, nēsa «geras tēvelis neturējo mierio kurstyti žmones prie žmogžudystēs, nes jo straipsnis buvo meilēs ir religijos straipsniu». District Attourney gi užtvirtino magistrato pasielgimą, sakydamas, kad «nepritiktų išduot warrantą ant kunigo». Socijalistai parodē įstatymą, pagal kurį kun. Belford yra kriminalistas, bet nieko nēgelbējo. Reiškia, nei įstatymai neapgina socijalistų. Nēra abejojimo, kad pats kn. Belford ir didžiuma kitų kunigų patįs eitų šaudyt socijalistų, jeigu nebutų tokie niekingi bailiai, taip baisiai nedrebētų už savo riebius pilvus.

Bet nēra tokių ir socijalistų, kurie norētų šventai stovēti, kada kas juos muš ar šaudys. Męs nenorime buti jokiais kankintiniais. Męs irgi netylēsim ir męs nedaleisim, kad musų draugus agitatorius kunigai ir jų parapijonįs šaudytų.

J. Alyras.

---

pagal «ordelį». Jei ne, tai jie eitų po velnių lauk. Atmeni gal, kaip yki kun. Gricius kalbējo ant socialistų kuopos prakalbų? Nespējo is žmogus nulipt nuo pagrindų, kaip kardinolas O'Connel šaukia pas save ir keikia, baudžia, grąsina, ir žmogus tur pasiliaut, jei nenor but išmestas ant gatvēs. Taigi vieni iš jų keikia per nežinojimą, nepažinimą reikalo, per baimę, kad jų ideja, pabudavota ant prietarų ir dogmatų, materijalistiškoj draugijoj nesugriutų; kiti gi keikia, kad jiems liepiama.

— Hm, nugi velniai tave žino, gal but ir teisybē; kitą syk daugiau aš tave priversiu man papasakot apie prietikius socijalistų su kunigais.

— «Owszem, panie», su noru.

— Bet pirm visko aš tavęs noriu da ko klaust. Aš noriu, pakol pradēsiu apie socijalizmą ir jo principus, kad tu prašalintum da vieną neužsitikējimą.

— Gerai.

— Kodēl jųs, socijalistai... A, kad ją bent šimts pypkių, boba šaukia! Pakalbēsim rytoj.

— Tik, dēde, buk čia, neužsitrauk kur!

— Šiur, busiu.

Parcē iš Pažvelsio.

Musų kalbētojai.

Juo toliau, juo labiau musų kalbētojai pradeda skųstis, kad juos socijalistų kuopos išnaudoja. Neseniai p. Antonovas «Keleivyj» net straipsnį parašē, užvardydamas «Kalbētojai pabrango». Ten jis nurodo čielą eilę vargų, kuriuos turi iškentētie kalbētojai. Kad prakalbos atima kalbētojams daug laiko ir kad jie pavargsta—šventa teisybē! Bet sutikti su p. Antonovo išvadžiojimais, tai jau niekuomet negalima!

Visų-pirmiausia p. Antonovas sako, kad kiekvienas darbas turi buti apmokamas, taigi ir kalbētojai turi buti apmokami. Nesigilinant į šį klausimą, męs turētume pripažinti, kad pasakyta teisybē, bet, pažiurējus į tai giliau,— išeina visai kitaip. Męs matom, kad visuomeniškas darbas, t. y. skelbimas socijalizmo, reikalauja aukų ir didelių aukų, nes to darbo varytojai da nēra ant tiek galingi, kad galētų savo idējos skelbējams apmokēti. Apart to, tie, kurie rengia prakalbas, jau nelabai jų dēl savęs reikalauja, nes jie ir taip jau supranta maž-daug savo idējos tikslą; bet jie rupinasi tais, kurie da visai nesupranta, ir tuomi nori juos pritraukti prie savęs. Taigi, pagal p. Antonovo išvedimo, rengējai taipgi turētų gauti atlyginimą už savo triusą, nes tankiai jie turi ne mažiau vargo už pačius kalbētojus. Bet anaiptol! Jie netik nereikalauja už tai atlyginimo, bet da patįs moka savo centus, kad padengti savo išlaidas, padarytas surengimui prakalbų. Tatai, remiantis jau šiuo išvedimu, kalbētojas neprivalo reikalauti atlyginimo apart to, ką jis yra išleidęs kelionei ir t. p.

Bet dabar eisime da prie svarbesnio dalyko. Jeigu už tokius darbus, kaip prakalbos, reikalauti atlyginimo, jeigu kalbētojas savo darbą skaito daug brangesniu, negu kad butų jo darbas dirbtuvej pas kapitalistą, tai tuomet kyla klausimas, kur idėja? kur pasišventimas dirbti visuomenēs labui? Noroms-nenoroms turime pasakyti: ten, kur geresnē užmokestis. Ar ne tiesa? O jeigu tai tiesa, tai tuomet turime pasakyti, kad už gerą atlyginimą apsiims skelbti musų idēją ir Puriškievičiai, ir Dubrovinai, ir visokie Markovai.

Pagaliaus, jeigu musų kalbētojai tik už prakalbas reikalauja atlyginimo ir sako, kad juos labai išnaudoja rengējai prakalbų, tai vēl kįla klausimas, kokis turi buti atlyginimas Sazonovui, Kaliajevui, Šmidtui, Geršuniui, Spiridonovai, Ezerskai ir daugybei kitų? Argi Sazonovas, mesdamas bombą ministeriui Plēvei, manē už tai gauti atlyginimą? Argi Spiridonova, šaudama ant stoties, taipgi tikējosi gauti iš partijos atlyginimą? Ne! Jie gerai žinojo, kad gaus virvę ant kaklo arba katorgą, kaipo atlyginimą. Jų galvose nesitrankē mintįs kampas iš kampo, kad gauti iš partijos atlyginimą už atliktą darbą, bet jie buvo tikrai pasišventę savo idējai ir netik aukavo laiką, bet ir savo gyvastį. O juk jie ne bepročiai, nors gal daugelis ir iš musų pavadintų juos tokiais.

Galima butų daug faktų prirodyti, bet manau, kad užteks ir tiek, nes aiškiai matyti, kas tarnauja idējai, o kas idēją pamina po kojų, o už idēją pasiskiria dolerį. Męs jau daug tokių turime, bet da daug ir susilauksime...

Tiesa, profesijonaliniai kalbētojai arba organizatoriai, kurie kitokio darbo neturi, o tik iš to gyvena—tie turi buti apmokami ir tokiems moka. Rusijoje partiviškiems profesijonalams pirmiau mokējo po 30 rublių, o dabar moka po 40 r. į mēnesį. Bet argi jų darbas yra apmokamas? Argi galima jų darbas sulyginti su darbu musų kalbētojų? Apie tai nei nekalbēsiu, nes kiekvienas gali gerai suprasti skirtumą darbe.

V. Paukštys.

Socijalizmas užmuš suktybes, todēl kiekvienas sukčius yra priešingas socijalizmui.

Supraskim, kuomi esam.

Šitame surēdyme darbininkui darbas yra didžiausia laimē; darbininkas be darbo negali gyventi. Kolei jis dirba, tai jis šiaip-taip aprupintas ir jam rodos, kad jis gyvena, kaip žmogus, nors toli gražu jis negali gyventi taip, kaip priguli žmogui gyventi.

Kas nesupranta, kas tai yra žmogus, kaip jam reikia gyventi ant žemēs, tai tokiam da linksma ir ramu, nes jis neskaito save žmogum, bet tik darbininku. Kad jis dirba 10—12 valandų ir daugiaus į dieną ir da jam lieka 12 val. pasilsio, tai jau jis užganēdintas. Jeigu tik jis už darbą gauna užmokestį, kad gali kokį surukusį kambarį pasisamdyti, kaip-nors prasimaitinti, tai jam, kaipo darbininkui, ir užtenka, kadangi jis nei manymo neturi apie žmogiškus reikalus. Nedateklius gi kasdieninēs duonos atima nuo žmogaus veiklumą ir negali suraminti jo suvargusią širdį jokis hymno aidas. Alkanas ir nušalęs nesirupins steigimu knygynų, teatrų ir tt. Taigi, jeigu męs norim, kad musų viengenčiai rupintųsi tautos pakēlimu, tai pirmiausiai turim aprupinti juos ekonomiškai, o tik tuomet reikalauti iš jų jautrumo link savo tautos, tautiškos dailēs ir tt. Kad darbininkas tik 8-nias valandas dirbtų, tai per kitas 8 valandas galētų lankyti teatrus, susirinkimus, ir da turētų 8 val. pasilsiui. Žinoma, už tas 8 darbo valandas turētų gaut tokią užmokestį, kad galētų pragyventi, kaip žmogus. Tuomet tik darbininkas galētų rupintis apie tautos pakēlima, kuomet jam nerupētų, ką rytoj valgys ir kur darbą gaus. Musų laisviejie patrijotai tautos namuose, informacijų biuruose, dvasiškose mokyklose jieško žmonijai laimēs, lyg kad tamsiuose laikuose viduramžio religijos žmonēs jieškojo linksmybēs pramanytam dangui už žemiška vargą. Visos tokios svajonēs turēs pasilikti užpakalyj, kadangi materijališko gyvenimo sąlygos darosi vis sunkesnēs. Bet darbininkai vis labiau susipranta, apsišviečia ir vis nuosekliau pradeda kovot su išnaudotojais žmonijos. Darbininkai, kovodami už savo gerovę, podraug kovoja už visos žmonijos gerovę. Žmonijos laimē yra darbininkuose. Varguolio darbininko išganytoju yra pats darbininkas, arba jis pats yra savo dievu ir gelbētoju, jeigu jis tik suprastų, kuomi esąs.

Mums nereikia žiurēti į musų atsimetēlius, kurie «dēl politikēs» mētosi į visas puses, kaip lapēs uodega; mums reikia pastovumo, rimtumo; męs privalome pažinti ir guodoti tiktai patįs save, nes jokia ranka iš už debesų nepaduos alkstančiam duonos ar trokštančiam gērimo, joks apšvietimas iš dangaus nepaduoda nusiminusioms darbininkų sieloms «patiekos», jokia širdis gamtos krutinēje netvaksi dēl alkstančių darbininkų. Apgaunam męs patįs save, tikēdami į įvairius gelbētojus ir vadovus, kadangi darbininkų išsiliuosavimas ateis tik per jų pačių vienybę. Reikia suprasti, kad žemē yra musų motina, kuri išduoda vaisius visiems savo gyventojams lygiai, nepaskirsto jokias savastis vienam arba kitam, o tiktai pats žmogus pasidaro sau savastį, prisiskaito žemę sau nuosavybēn, pasidirba įstatymus, kurie draudžia nepaliesti jo savastį etc.

K. Rugienius.

Viena uncija teisybēs daugiau reiškia, negu visas tonas (2000 svarų) mielaširdystēs.

Kas iš to, kad tyrų platumos tapo paverstos į pramonijos centrus, jeigu visi turi vergiškai dirbti ir pusbadžiai gyventi ir skursti, o tik keliatas iš jų tokio darbo yra turtingais ir gyvena išdykime ir pertekliuje? Kokia darbininkui nauda iš to, kad mokslas ir dailē išsišakojo-išsivysto, jeigu tas mokslas ir ta dailē nepalengvin darbininkui likimo?

Ne labdarystē bet teisybēs.

Labdarystē negali pagydyti šiandieninēs draugijos ligų.

Labdarystē geras daiktas savo vietoje. Labdarystē parodo žmoguje esant kiltus žmoniškumo jausmus, žmonišką užuojautą, brolybę.

Šiandieną labdarystē randasi pančiuose. Ji suvaržyta galingojo dolerio retēžiais. Tie, kurie šiandien užsiima labdaryste, yra žmonių išnaudotojai, pralobę iš žmonių skriaudimo. Jie atlieka labdarystēs darbus, idant gražiuoju numalšinus kenčiančius, išnaudotus. Vieni labdariai labai gerai žino, kad jie išdalina milijonus labdarystei vientik dēlto, kad pasirodyti liaudžiai gerais, reikalingais; kiti gi gal numeta keliatą milijonų iš žmogiško jausmo, nematomai sumaišyto su išrokavimu, jog nuo žmonių anksčiau ar vēliau bus galima daugiau atsiimti. Kapitalstai turi tiek pinigų, kad jaučia jų sunkenybę.

Dauguma kapitalistų prarado drungnesnius žmogiškus jausmus, bet visgi tų jausmų likučiai ir pas juos da snuduriuoja. Ir jiems kai-kada užeina upas ar reikalas palengvinti savo sąžinę kokiu žmogiškesniu darbu; ir jie nuvargsta nuo šaltakraujo nuolatinio išnaudojimo. Tat nēra ko dyvytis, kad kartais, savo pasiraminimo dēlei, ir užkietējęs išnaudotojas numeta nuo savo stalo trupinius varguoliams. Juk kapitalistui už aukas da ir garbē atiduodama. Buvo ir karalių, kurie žmonēms šį bei tą gero vie[illegible] kad labiau pririšti prie savęs žmones, idant šie uoliau tikētų į karalių «dievišką teisę».

Bet ar daug «labdaringiejie» kapitalistai atiduoda žmonēms, nuo kurių yra viską pasiēmę? Ugi ne daugiau, kaip vieną procentą. Ir didesnē pusē esti aukaujama su žemais, saumyliškais mieriais. Daugiausia tokių labdarių, prisiartindami prie žmonių, įkalba žmonēms, kad žmonēs turi buti istikimi savo darbdaviams, vadinasi, žmonēs turi da daugiau smaugtis, da daugiau turtų krauti kapitalistams.

Keli mēnesiai atgal Chicagoje mirē vienas milijonierius. Jis savo gyvenime irgi šiek-tiek numetē labdaringiems tikslams. Bet visą laiką jis «gelbējo» žmones tuom, kad mokino, kaip daugiau naudos atgabenti darbdaviams, kaip nuo ankstybos vaikystēs pratintis prie mašininio darbo ir tt. Bet mirdamas jis nieko nepaliko labdaringiems tikslams, viskas teko jo dykaduonei, nenaudingai šeimynai. Sergant nabagui, matyt, jau nemiela buvo bovytis labdarystēmis.

Visą gyvenimą jis buvo saumyliu, bet ir mirē tokiu jau saumyliu; gyvenant jam terupējo tik jis pats ir jo parazitų šeimyna, o mirštant—tik jo parazitų šeimyna. Jo labdarybē mirē su juo, bet jo doleriai garsiai tebešneka ir po jo mirčiai.

Žmonēs gali jausti savo brolių žmonių kentējimus, gali verkti, matant kitų nelaimes, bet doleriai nieko tokio nejaučia, jie visad šalti.

To Chicagos milijonieriaus vardo neminējau tyčia. Nes atskiros ypatos čia neturi didelēs svarbos. Nēra reikalo pirštu į jį nurodyti, kaipo į juodą, nedorą ypatą: jis buvo tik produktas aplinkybių, kurios pagimdē podraug ir išnaudojamuosius ir išnaudotojus, ir alginius darbininkus ir kapitalistus.

Labdarystē yra bespēkē, ji yra dolerių sutvērimas. Kapitalistiškoji labdarystē yra tam, kad numalšinti balsus, šaukiančius pagelbos, išsiliuosavimo. Labdarystē yra dolerių vergē.

Ar mums tat reikia labdarybēs iš kapitalistų?

Ne, mums jos nereikia. Ji mus ne gelbēja, bet suvylioja. Ji stengiasi užimti balsą, šaukiantį išsiliuosavimo. **Mums reikia ne labdarystēs, bet teisybēs. Vienatinē musų išganymo viltis yra teisybē.** Atminkime, kad tai ne labdarystē kalta, jog ji negali mus išvaduoti, bet kad šiame surēdyme labdarystē yra tų pačių kapitalistų įrankis. Stačiai eikime prie savo išsiliuosavimo, reikalaudami ne mielaširdystēs, ne labdarystēs, bet teisybēs. Visur reikalaukime sau savo teisių, o neatsidēkime ant labdaryčių ir nejieškokime mielaširdystēs pas savo išnaudotojus. Musų pasiliuosavimas priguli tiktai nuo musų pačių.

J. Vējas.

Valstijos pradžia.

Gilioje senovēje, daug tukstančių metų atgal, žmonēms baisiai sunku buvo vesti kovą už buvį. Tuo laiku žmogus buvo labai žemo protiško išsilavinimo. Jis nesugebē suprasti ir tuos dalykus, kurie šiandien mums rodosi labai paprastais. Jam didžiai sunku buvo ką nors išmislyti ar suprasti. Ir kiekvienas žmogus turējo visą savo energiją ir supratimą dēti, idant kaip nors palaikyti savo gyvastį. Žmonēs nuolat turējo vesti kovą su žvērimis. Palyginamai su žvērimis žmonēs buvo silpni, ypatingai, kad ginklų neturējo. Todēl žmonēs buvo bailųs ir gyveno medžiuose, o maitinosi vaisiais ir riešutais, kur jų buvo. Bet ne visose vietose, kur žmogus atsidurē, buvo pakaktinai vaisių ir riešutų ir žmogui dažnai prisieidavo jieškoti ant žemēs kitokio maisto.

Ir štai žmogus išnetyčių išranda ugnį ir datiria, kad galima valgyti žuvį Tai jau didelis pagerinimas senovēs žmogaus gyvenime. Paskiaus žmogus išmoko, kaip naudoti pagalį užmušimui gyvulių ir išrado saidoką ir vylyčią. Su pagelba tų išradimų jau žmogus galējo netik apsiginti nuo žvērių, bet ir medžioti juos savo maistui.

Dabar žmogus pasijuto esąs stipriu kovoje su žvērimis. Jam prasimaitinimas pasidarē daug lengvesniu, ir jis apleido medžius ir apsigyveno ant žemēs.

Medžioklēje užmušęs senus žvēris, žmogus pasiimdavo jaunučius jų vaikus namo pas save, ir datyrē, kad juos galima prisijaukinti ir turēti iš jų naudą savo pačiuose namuose. Tokiu budu atsirado naminiai gyvuliai.

Išpradžių žmogus, norēdamas susišildyti sau vandenį ar kokį skįstą maistą, įkaitindavo akmenį ir mesdavo jį į kokį nelemtai padarytą bliudą. Kiek vēliau žmogus išsimokino pasidaryti molinius indus ir juose valgį virti. Potam pradēta auginti ir apžiurēti vaisiniai medžiai, o po tam imta apdirbinēt žemę, sēti javus.

Tuomlaik žmonēs galējo jau plačiai pasiskleisti. Jie pradējo darytis sau apvalkalus iš žvēriu odų ir iš medžių žievių valaknų, taip kad jie, apsivilkę, galējo apsigyventi ir šaltesniuose kraštuose. Jie nesunkiai jau galējo prasimaitinti ir dagi šiek-tiek pasigaminti rytdienai.

Visi gyveno gentimis, paeinančiomis nuo vienos kokios ainēs moteries. Gentis nešiojo savo ainēs vardą. Savastis buvo bendra. Jei kas gentyje įgijo kokį turtą, tai turtas skaitēsi savasčia visos genties. Per ilgą laiką genties vyrai tesivedē tik su savo genties moterimis ir moteris tekējo tik už savo genties vyrų. Laikui bēgant, gentis suslartino tarp savęs ir prasidējo apsivedimas tarp svetimų genčių vyrų ir moterų.

Tuo tarpu atsirado tokie, kurie suprato, kad, patįs nedirbdami, jie gali pasisavinti tai, kas lieka ant sykio nesunaudota gentyje, tai yra perviršį. Tam tikslui šitie gudruoliai susiorganizavo, ir nuo čia jau įvyksta teisē, kad vyras gali, kam nori, palikti savo savastį, jei jis neturi vaikų.

Tai buvo pirmas žingsnis nuo gentiškos savasties linkui privatiškos savasties. Nuo to vaikai pradējo vadintis tēvo, o ne motinos vardu ir nuo to prasidējo vyro pirmininkavimas draugijoje.

Kaip jau buvo minēta, atsirado tokie, kurie pradējo sukti kitų darbo vaisiaus perviršį, nieko patįs nedirbdami. Tokis jų pasielgimas negalējo buti malonus darbininkams. Pradējo rodytis kliasų skirtumas; prasidējo kliasinē kova, nors ir neaiškioje da formoje.

Pasisavintojai svetimo triuso turējo išrasti kokį budą apgynimui savasties, kurią jie nuo darbininkų paglemžē. Čia jau gimē valdžia ir įstatymai ir kitos įstaigos, reikalingos išplēšimui svetimo darbo vaisiaus ir jo apsaugojimui, kaipo šventos nuosavybēs. Tai jau buvo valstijos pradžia.

Valstija darē įstatymus ir ēmē sau kariumenę, kad apgynus reikalus kilančios viešpataujančios kliasos.

Kas gi privertē žmones spiestis apie valstijos uždētojus? Ugi ekonomiški reikalai.

Nuo tų laikų iki pat šiai dienai valstija yra tik tam, kad auklēti turtingus parazitus, darbo žmonių išnaudotojus, paprastai išsireiškiant, kad apginti atvirą teisotą vagystę ir vagis.

Tai yra neperverčiamas faktas, ir visos valstijos ir visi parlamentai paskirti apgynimui privatiškos nuosavybēs, privatiškų išnaudotojų.

Ir nors darbininkų dalyvavimas parlamentuose gali šiek-tiek pagerinti jų dalį, vienok per parlamentus negalima visus darbininkus ištraukti iš skurdo. Kiek norite, veikite per parlamentus, o darbininkams, abelnai, vistiek reikēs vesti kovą už kasdieninį pragyvenimą. Kad visi darbininkai galētų žmoniškai gyventi, reikia panaikinti kapitalistiškas valdžias, kapitalistišką tvarką, o to viso per vienus tik kapitalistiškų valdžių parlamentus nepadarysite. Savo pasiliuosavimui darbininkai turi netik politiškai veikti, bet da ir organizuotis į darbininkiškas organizacijas, turēti vienybę ekonominēse kovose prieš kapitalistus. Visokių pramonijų darbininkai turi atjausti kiti kitiems ir atsiliept ant visų skriaudų, daromų darbininkams. Bet svarbiausiai darbininkai turi susiorganizuoti pagal pramonijas. Tos pačios pramonijos visi darbininkai privalo susivienyti į vieną pramonijinį ryšį, nors ir daugelis įvairių darbų butų surišta su kokia viena pramonija. Darbininkai tik tada pasiliuosos, kuomet su aštria politiška kova sujungs tvirtas pramonijines darbininkų organizacijas.

T. Goris.

Išmieravimas žmogaus darbo.

(Pagal dr-ą A. Neiburger'į)

Seniausioji iš visų mums žinomų mašinų yra pats žmogus, todėl kad pirmuose kulturos išsivystimo žingsniuose visokius darbus atliko tiktai jis vienas. Vėliaus jis sau pasigamino primitiviškus įrankius, kurių vartojimas, vienok, reikalavo pridėjimo ir jo spėkų. Toliaus jis privertė sau tarnauti gyvulius, kurių spėką, taip kaip ir savo spėką, jis pradėjo vis daugiau ir daugiau pakeisti įvairiais įrankiais, kuriuos męs įpratome vadinti mašinomis. Bet, greta to, turėjo dalyvauti ir pats žmogus. Da ir šiandieną yra gana daug mechaniškai sudėtinių įrankių, butinai reikalaujančių žmogaus spėkos. Tuo budu męs matome, kad greta naujausių mašinų, suteikiančių mums, pavyzd., elektrą, pasilieka veikmėje ir seniausioji iš mašinų—žmogus.

Dabar kįla žingeidus klausimas, koks yra skirtumas tarp žmogaus ir mašinos darbo ir, iš antros pusės, ar darbas, žmogaus atliekamas, brangesnis, negu toks-pat darbas, atliktas su pagelba atsakančios mechaniškos mašinos. Šitas labai žingeidus ir dieninis klausimas jau nuo seniai yra svarstomas. Bet to klausimo tyrinėtojai iki šiol darė vieną stambią klaidą: paprastai reikalingiems išmieravimams ėmė tik stiprių vyrų spėką. Tokis daleidimas gal ir galėjo buti teisingas praeityje, kuomet visokius darbus atlikdavo vergai, baudžiauninkai arba paimtiejie į nelaisvę žmonės. Gi šiandieną kiekvienoje dirbtuvėje, sykiu su vyrais, dirba ir moterįs, nekalbant jau apie jų naminį darbą, reikalaujantį labai įvairių priedermių išpildymo. Todėl, norint patirti skirtumą tarp žmogaus ir mašinos atliekamo darbo, butinai reikia priskaityti ir moteries darbą. Prie to įvairųs šiame atvėjyje ištyrinėjimai priparodė, jog žmogus, taip sakant, randas eilėje labai brangių mašinų. Alei viena mašina daugiaus darbo atliks, negu žmogus, ir jeigu taip brangiai apsieitų vartojimas mašinos, tai dabartinis pirklybos išsivystimas butų neprieinamas ir nemislijamas. Jeigu paimti atidon tai, kiek apsieina užlaikymas panašios mašinos, kaip žmogus, ir tai, ką ji atlieka, tai pasirodo, kad prie pigiausių aplinkybių žmogaus darbas, lygus 100 arklių spėkai-valandoms, apsieina į 750 markių; toks-pat darbas, garinės mašinos atliekamas, apsieina tiktai į apie 5 markes, gazinio motoro atliekamas—tiktai į 3—5 markes.

Dabar, jeigu męs pasiklaustume, kodėl nenudirbama mašinomis visi darbai, žmogaus atliekamieji,—tai pasirodo, jog tam yra daug priežasčių. Pirmučiausiai, yra tokių darbų, kuriuos gali atlikti tiktai žmogus, nesa nei viena mašina neturi to darbo atlikimui tokių ypatybių. Pavyzdin, aukso popiera, kuria męs Kalėdų eglutės riešutus paauksuojame ir kurią knygininkas vartoja antgalvių išspaudimui ant apdarų musų knygų,—išdirbama taip vadinamoje «aukso spaudinyčioje» su plaktuko pagelba. Ir štai mėgino įtaisyt tam tikrą mašiną, kuri butų galėjusi atlikti tą darbą, manomai, prastą darbą, bet veltui mėginimas! Aukso popiera labai plona: jos storuma lyginasi tik viena dvišimtinei daliai milimetro (milimetras=apie dvidešimt penktą dalį colio). Akyvaizdoje to, tik vartojimas tokių elastiškai-tamprių užgavimų, kokius sugeba atlikti tik žmogaus kuno muskulatura, gali apsaugoti nuo suplyšimo tą ploniausį lapelį. Joki mašina negalėtų taip elastiškai užgauti, kad nesudraskyt tų plonų auksinių lapelyčių. Panašių pavyzdžių butų galima privesti da kelios dešimtįs, kurie parodytų, kad žmogaus rankų ir smegenų darbas visados turės vietą eilėje darbų, mašinomis atliekamų. Bet svarbiausis išvedimas, kodėl tai visados turės turėti vietą, gludi žmogaus išmintyje. Mašinos gali atlikti tik prastą darbą, mechaniškai nuolatos atsikartojantį. Visuose gi atsitikimuose, kur reikalaujamas atidumas, kur reikia prižiurėjimo, kad neįvyktų žinomos klaidos, žmogus yra butinai reikalingas. Visiems yra žinomi emalíruotieji virtuvių gelžiniai puodai. Jų išdirbystėje emalijus randasi viename dideliame katile, į kurį vienas-po-kitam susidedama puodai, kad emalijus apsitrauktų. Galima butų pamanyti, kad tas darbas taipgi galėtų buti atliekamas ir mašinomis. Tatai yra negalima, ir tas darbas turi buti atliekamas darbininkų, nesą kitaip ant puodų apsitrauktų bereikalingieji emalijaus sluogsniai.

Ir štai dabar, kįlant ekonomijai, apsireiškė reikalingumas teisingo žmogaus darbo išmieravimo kiekvienoje išdirbystės šakoje, ir tas išmieravimas ateityje gali sulošti svarbią rolę. Ant kiek toji rolė gali buti svarbi, męs galime pastebėti ir iš to, jog Francijos valdžia 1911-tiems metams paskyrė 4000 frankų teisingiems įvairiose išdirbijos šakose žmogaus darbo išmieravimams. Reikalingumas darymo tokių išmieravimų gludi ištobulinime nuoseklios atlyginimo systemos ir remiasi ant įvedimo, vietoje dabartinio atlyginimo, tikro teisingo darbui apkainavimo.

I. B. Br—as.

Svieto pabaiga.

(Medžiaga iš Flammariono)

Kas gi nebijo svieto pabaigos? Žmones inteligentai žino, kad ta baisioji pabaiga ne taip jau greit įvyks, jie maž-daug nuspėja ir nuo ko toji pabaiga įvyks, bet užtai musų tamsesniejie broliai tiki į visokias pasakas apie svieto pabaigą, tiki, kad prieš pabaigą svieto rodysis ant dangaus įvairųs stebuklai, kad Antikristus važinės su pečium ir tam panašiai. Tos pasakos nėra kuom kitu, kaip tik produktu viduramžinio misticizmo, kuomet žmonės tikėjo į velnio galybę, į burtus ir tt. Tikėjimas į pasakas apie pabaigą svieto pas tamsuolį žmogelį užsiliko ilgiau tik todėl, kad tos pasakos atsako ant jo logiško klausimo: «Kas bus paskui?» Juk žmogus kad protiškai ir nepermato, tai bent šiaip jau jaučia visame kame ribas. Ot pasakos apie svieto pabaigą ir yra atsakymu ant klausymo: «Kas paskui bus po istoriškam žemės perijodui (laikotarpiui)?»

Bet męs į tas pasakas netikime ir bandysime atsakyt ant to klausimo, remiantis vientik ant moksliškų pamatų. Kad aiškiau tą parodyt, privesime pavyzdį, kaip vienas pasaulis susilaukė savo «svieto pabaigos».

Desėtkas metų atgal, 23 dieną vasario 1901 metų, astronomai buvo liudininkais vienos pasibaisėtinos katastrofos pasaulyje, vienok tada apie tai beveik niekas nieko nekalbėjo ir niekas nieko nepasigedo. Ir ištikro, jei tas pats atsitiktų su musų žeme, tai gyventojai Marso ar Venuso (Veneros) neikiek nenusigąstų; jų laikraščiai (jei ten jie yra) išeitų be žėlavos, biržoje kilimas ar puolimas brangių popierų pasiliktų ant vietos, nors iš visos musų žemės pasidarytų tik dulkės. Mums išrodo, kad męs ir musų žemę tai esame kokiu tai milžinu; vienok, jei męs žūtume su savo žeme, tai ant pasaulio nepadarytume mažiausio įspudžio. Juk musų žemė, jei prilygintume ją prie viso pasaulio, išeitų tik kaip skriuzdėlė prieš didžiausią mišką. Kokia tai skaudi ironija iš žmogaus išdidumo.

Ir taip, 23 vasario 1901 metų astronomai matė pasibaisėtiniausią ugnį, kurioje sudegė vienas pasaulis, kuris buvo matomas Persejaus žvaigždyne.

Tą dieną tenai pasirodė žvaigždė pirmojo didumo, nors iš vakaro ta dangaus vieta buvo nufotografuota ir iš fotografijos matyt, kad ten nieko nebuvo, ar bent ten nieko nebuvo galima matyt. Ta žvaigždė, jei tik paviršutiniai apskaitliuot, buvo 5000 kartų šviesesnė ir karštesnė už musų saulę. Vienok jos šviesa greit pradėjo mažintis, ir 2 kovo jau ji išrodė, kaip žvaigždė 2-ro didumo, 6-to kovo—3-čio didumo, 13-to—4-to didumo, 22-ro—pekto didumo, o nuo 10 liepos ji paprasta akia jau nebuvo matoma. Begęsdama ji, ant galo pavirto į paprastą miglelę su šviesa žvaigždės 10-tojo didumo.

Kas gi atsitiko?

Pirmiausiai turime patėmyt, kad ta katastrofa, kurią astronomai matė 23 vasario 1901 metų, įvyko daug anksčiau. Lygiai taip, kaip męs girdime kanuolės trenksmą, tai netuomet esti šaujama, bet anksčiau. Mat, kaip daugeliui yra žinoma, balsas pereina į sekundą tik 340 metrų (metras=39 coliai ir trečdalis). Tai yra, jei męs stovėsime atstu nuo kanuolės už 3400 metrų, tai trenksmą išgirsime tik už 10 sekundų po iššovimui. Tas pats ir su šviesa, nors pastaroji daug kartų greitesnė už balsą. Mokslinčiai žino, kad šviesa į vieną sekundą perbėga 300,000 kilometrų (kilometras=beveik 469 sieksniai), tai yra saulės spinduliai pasiekia žemę tik į 8 minutas; Jupiterio spinduliai pasiekia ją į 35 minutas. Neptuno šviesa ateina į 4 valandas. Artimiausios gi žvaigždės Alphos Centauros spinduliai ateina į 4 metus, nuo žvaigždės Arkturo į 35 metus, nuo Šiaurinės žvaigždės į 60 metų ir tt.

Katastrofos vieta buvo taip toli, kad šviesos spinduliams reikėjo nei daugiau, nei mažiau, kaip 300 metų, kad jie žemę pasiektų. Tokiu budu ta katastrofa, kurią matė ir fotografavo 1901 metuose, ištikrųjų įvyko 1601 metuose, kuomet patįs astronomai netik nemokėjo žvaigždžių fotografuot, bet neturėjo nei gero teleskopo.

Tokios dangiškos katastrofos arba ugnįs gali įvykt nuo įvairiausių priežasčių. Už pavyzdį paimsime planetą, ant kurios męs gyvename, tai yra žemę. Ji lekia erdvėse su [illegible] kilometrų į valandą. Tas tai greitumas musų žemės kelionėje apie saulę; iš kitos pusės, saulė irgi nestovi ant vietos, bet, nors ne taip greit, lekia link Herkulio žvaigždyno. Jei Herkulio žvaigždynas stovėtų ant vietos, tai męs jį pasiektume į du milijonu metų, bet to neatsitiks, nes ir jis lekia tolyn ir tuomet bus toli-toli. Šalip šių dviejų judėjimų, žemė da turi keliatą menkesnių judėjimų. Taigi iš šito galime suprasti, kad susidurimas su kitu dangišku kunu nėra negalimu. Ir iš tikro, turbut, tos katastrofos priežasčia ir yra tokis susitikimas dviejų dangiškų kunų.

Jei susidurtų dvi planetos, neturinčios savo nuosavios šviesos, kaipir mųs žemė, bet turinčios greitesnį lėkimą už 100,000 kilometrų į valandą, tai pasidarytų neapsakoma šiluma, kurios užtektų paverst abidvi planetas į vieną degančią saulę ant daugelio milijonų metų arba, da geriau, į įkaitusį miglotyną.

Bet toks susitikimas nelabai yra galimas dėlto, kad dangiški kunai juda arba lekia pagal tam-tikrus gamtiškus įstatymus, kuriuos mums čion nėra vietos išguldinėt.

Bet išanalyzuosime (išdėstysime) spindulius tos naujai užgimusios žvaigždės, gal tas atidengs mums didelę paslaptį. Iš spektro* tos žvaigždės pasirodė, kad joje beesama daug vandendário, nes jo linijos visą laiką buvo spektre matomos. Taip pat tuos spindulius išanalyzavę mokslinčiai patyrė, kad ten buvo tokia milžiniška šiluma, kad mums stačiai nesuprantama. Buvo matoma per teleskopus, kad nuo paviršiaus to degančio dangiško kuno į keliatą minutų pakildavo ugniniai fontanai, kurie išskrisdavo augštyn daugiau, kaip 2000 tukstančių kilometru, o paskui tos srovės krisdavo atgal. Prie tų ugninių fontanų toli gražu negali susilygint saulės protuberansai (išsiduodantiejie ugnies liežuviai). Didumas ir karštumas ugnies tos žvaigždės paėjo nuo to, kad ten buvo labai daug vandendario hydrogeno.

* Spektras—tai vaivorykštės spalvų šviesa bei vaizdas, pasidarantis iš persilaužimo spindulių ant tam tikro stiklo.

(Užb. seka) *P. Norkus.*

Vižunas.

Simas, iš namų išėjęs tvirtas, yt liutas, stačiai ėjo link dirbtuvės. Dirbtuvėj staugė mašinos, tarškėjo ratai, skambėjo darbininkų kilnojami visoki įrankiai. Simas, nusimetęs nuo pečių viršutines drapanas, stumdė kaip ir visados, sunkiai prikrautą vežimėlį. Jo kojos braškėjo, prakaitas srove bėgo.

— Šiandien daug darbo, pasiskubinkite, greičiau!... jųs prakeikti! — rusčiai šaukė nutukęs, pusgirtis užveizda. Simas bėgiojo veik tekinas; kitaip negalėjo: jei kiek susiliuosuotų, kitas, skubindamas iš užpakalio, jį sužeistų arba užmuštų.

Šeštą valandą vakare Simas skubinosi namo. Nuvargęs, kojos linko, galva kvaito, akyse darėsi tamsu.

— Na, nukankino, kaip niekad; vos parėjau... nei vandens nedavė šiandien atsigert, dirbome, kaip mašinos; visus kaulus laužo — nepasiverčiu.

— Tetuli! ar ir tave kankino «vižunas» (smakas) su devyniomis galvomis? — akutes trindamas, lovelėj sėdėdamas, klausė keturių metų Juozelis.

— Dėlko, suneli?

— Kad tu, tetuli, taip dejuoji ir baisiai atrodai ir valgyt nenori; sakai, baisiai nukankino, nei vandens nedavė. Kai užaugsiu, tai užmušiu tą vižuną.

— Nešnekėk taip — griekas. Mane nuvargino ne vižunas, bet kapitalistas, kuris mus, tukstančius darbininkų, peni; jis geras.

Juozelis, padėjęs savo mažą galvelę ant priegalvio, užsimąstė. Jam buvo neaišku. Motina sakė pasaką apie vižuną su daugeliu galvų, kaip jis kankino žmones, atimdinėjo turtus, moteris, mažus vaikus, užgynė gert vandenį; kaip paskui atsiradęs jaunikaitis-milžinas nužudė ir išliuosavo visus nuo vižuno. Vaikutis nieko daugiau nenorėtų, vien tik nužudyt tą kapitalistą ir paliuosuot žmones. Bet stebėtina: jaunikaitis užmušė vižuną, tai visi džiaugėsi, o tėvas sako, griekas šnekėt apie tai.

— Tetuli, tai tu darbininkas, o kapitalistas ar darbininkas?

— Jis ne darbininkas, jam dievas davė daug pinigų, tai jis ir mųs pasigaili — duoda uždirbti.

— Aš nežinau, kiek eina į tukstantį, gal tiek, kiek ant abiejų rankų ir kojų pirštų?

— Ne, daugiau; da tu jaunas, negali suprast.

— Jųsų tiek daug, o pasiduodate vienam. Aš, užaugęs, apginsiu jus visus; nors jį nužudysiu, bet karalaitės neimsiu, kaip jaunikaitis darė.

— Da, tu jaunas, nesupranti, — migk!

— Man gaila! aš pergalėsiu; tada dirbdami vandens gersite, kiek norėsite.

Juozelis užmigo. Ant jo jauno veidelio žibėjo keli prakaito lašai. Mažos rankutės pasikeldinėjo ir vėl nusileidinėjo. Sapnavo baisų vižuną, draskantį žmones. Kraujo bėgo upės. Puolėsi ant vižuno, koja paslydo — griuvo. Vižunas nagais draskė jį. Pabudo. Vajė, kaip baisu!

— Ach, kad greičiau užaugus! — atsiduso.

Jis užaugo...

***

Kalėjimo drėgnoj kamaraitėj sėdėjo užsimąstęs Juozelis. Prie jo stovėjo nuliudęs senas, su baltais, kaip pienas, plaukais kunigas.

— Sunau, atsiversk! išsižadėk paklydimo, nedaug laiko teturi, — maldavo, iškėlęs auksinį kryžių kunigas. Juozelis pakėlė akis, pamatęs nukryžiavotojo šone žaizdą, karčiai atsiduso: «Už teisybę».

— Sunau, paskutinį kartą sakau: išsižadėk! metavok!... Išduok valdžiai savo draugus — iš liksi gyvas, da malonę apturėsi nuo valdžios ir paties dievo. Nesiskubini? Liksi prakeiktas!

Vidurnaktyje, kalėjimo kieme prie stulpo pririštas, su užrištomis akimis Juozelis. Pro geležinius vartus įėjo burys kareivių. Oficieras sustatė juos į eiles ir sušuko: «Raz, dva, try — ply!»... Susiliejo keli šuviai į vieną. Juozelis nuvirto, ištaręs paskutinius žodžius: «Lai gyvuoja socijališka revoliucija!»

Jonas Rėda.

Tram-tram-tram...

Žiemos laikas. Didelis šaltis. Kokia tai migla uždengė saulės spindulius. Nors miestas didelis, bet žmonės gatvėmis visai mažai vaikščioja. Krautuvninkai, ir tie laiko duris užsidarę. Kada pažiuri per langą, tai išrodo taip liudnai, kad, tartum, visas gyvenimas apmiręs...

Iš toli-toli pasigirsta garsai: tram-tram-tram!... Visi bėga ant gatvės žiurėti, kas taip linksminas tokioj liudnoj dienoj, kam taip geras yra gyvenimas. Moterįs, kurios bijo šalčio išeiti ant gatvės, atsidaro savo kambarių langus ir su žingeidumu laukia pasirodymo tos linksmos muzikos, kurios balsai ištolo girdėti, o bubnas savo trenksmu viršija visą muziką, ištardamas: tram-tram-tram!...

Pasirodo vėliava. Ją neša susitraukęs, apdriskęs darbininkas. Ant vėliavos parašyta: «Darbininkai išmesti iš fabrikos, fabrika uždaryta. Sušelpkite bedarbius!» Paskui vėliavą eina orkestra muzikos. Visa orkestra susideda iš keliolikos nuvargusių, išalkusių, pusnuogių darbininkų. Jie liuosai maršuoja miesto gatvėmis, jų niekas nesulaiko — liuosa šalis!

Iš abiejų šalių orkestros eina su karabonėliais, ant kurių užrašyta: «Šelpkite bedarbius!»

Vieni pradeda mesti centus; darbininkai už kiekvieną įmestą pinigėlį su didžiausiu nusižeminimu sako, «Ačiu».

Kiti, šalia stovėdami, juokiasi, sako: «Štai eina valkatų, tinginių armija! Kokie jie bjaurųs, apdriskę, susitraukę, pajuodę trankos gatvėmis. O juk turėjo fabrikoj gerą darbą, bet tingėjo dirbti ir sumanė straikuoti. Dabar, kada fabrikantas uždarė fabriką, centus renka. Ha-ha-ha! Gerai jums, valkatos!»

Bet bubno balsas paima viršų ant visų juokų ir pasityčiojimų; jis smarkiai skleidžia savo garsų balsą: tram-tram-tram!... Jis pranašauja, kad sugrius šis netikęs surėdymas. Ir taip, kasdien girdėti, kaip bubno balsas eina vis smarkyn: tram-tram-tram!...

V. Paukštys.

Pelkėje.

Bezdžionės anukas, sėdėdamas girioje, pyko, kad ne pagal jo norą paukščiai dainuoja. Ypač jis pyko ant vieno labai jautraus paukštelio, kuris dainavo laike audros ir ramino širdis suvargusios minios. Jis ant jo taip supyko, kad neiškentęs sauja purvų metė į paukštelį. Bet kad paukštelis to nejautė ir nei neatsižvelgė į jį, tai jis pasilipęs ant drebulės (ant tos, ką Judošius pasikorė) ir, pasistojęs ant pusiau nudžiuvusios šakos pradėjo paukštelį kolioti:

— Kvaily, mergos vaike, pornografe...

Bekoliodamas iškalbėjo visus bjaurius žodžius, kokius tik žinojo, ir, kad jam da didesnis kerštas užgimė, jis sukando savo liežuvį ir pradėjo jį krimsti. Tuom kart baloje varlė pradėjo kvaksėti.

— O! tai taip giedok, kaip šis giesmininkas, — tarė jis į čiulbantį paukštelį. — Tiesa, męs šio giesmininko nematom, jis yra pasislėpęs, bet jo dainos širdį glosto.

Bezdžionės, savo anuko užhypnotizuotos, ant šakos pradėjo trypti. Šaka nuo didžio trypimo lužo ir akymirksnyj pasijuto tas anukas pelkėje prie savo numylėto giesmininko. O varlė, užšokus ant krumo, da labiau pradėjo kvarkti.

Salovartis.

Musų rytojus!

Jųs neužgniaužšit šviesos-idejos
Nesurakinsit sparnų minties!
Pjaukite, karkit Laisvės veikėjus,
Nesuturėsit mums Ateities:
Ateitis eina, musų rytojus!
Matot, kad gręsia jums jau pavojus.
Ateities bijot, taigi sau likkit
Tarpe puvėsių tos praeities,
Kurioj gyvenot; užmaršoj nykit,
Męs drąsiai žengiam link Ateities!
Kad jus paliekam, turite pykti,
Nes jums be musų baugu palikti.
Praeitį žinom, Ateities geidžiam,
Dienai tur trauktis šalin naktis!
Kovoj pagelbos nuo tų nemeldžiam,
Kuriuos uždarė kapan mirtis;
Einam, kur kelią protas mums rodo,
Likkit, jei eiti jums nusibodo.
Tas, kas paseno, turi juk mirti,
Taip-pat tur mirti sena mintis!
Jei neįstengiat dvasioj atgimti,
Jus tik graudenti tur Ateitis,
Nėsa jai reikia tiktai jaunųjų
Spėkų ir minčių nemirštančiųjų.
Tat atsisakom nuo seno svieto,
Kas jame lieka, ne męs kalti!
Sykį nutrukę nuo pančio kieto,
Trokštame buti nuo jo laisvi!
Kad jųs prie pančių taip jau pripratot,
Tai kam gi pykstat, kad Laisvę matot!

J. B. Smelstorius.

Nebenuraminsit.

Neb'mielos jųs, puikios ir gražios gėlelės,
Nors puošiat pasaulį žiedeliais margais!
Nebenuraminsit ir jųs merguželės,
Nors dainas dainuosit balseliais meiliais!
Aš verkiu, dejuoju, panertas varguose,
Kur žiuriu, kur einu — erškėčių takai;
Širdis jau dejuoja, suspausta skausmuose,
Neb'noriu ant svieto gyventi visai.

J. Juška.

Verkiau.

Kolei mažas aš buvau —
Niekas nerupėjo.
Nors dažnai graudžiai verkiau —
Širdis neskaudėjo.

Kad aš svietan išėjau,
Sunkiai vargt reikėjo;
Tada vėl graudžiai verkiau —
Širdis jau skaudėjo...

J. Juška.

Draugai, pasakykit.

Draugai, pasakykit,
Ar ilgai taip bus:
Ar ilgai beturtis
Varguose da žus;
Ar ilgai jis dirbdam's
Nieko neturės,
Ar ilgai belaimę
Ir badą kentės.

B. Šidiškis.

SATYRO UŽPEČKIS.

Apie „politikę".
Lekcija I.

Klausyk tu, barbare! aną kart prižadėjau pamokyti, kaip tapti jums civilizuotais.

Bet kol pradėsim kalbėti apie dalyką, skaitau sau už priedermę prasergėt tave, ilgauodegi, kad saugotumeis ką–nors blogo išsitarti apie musų tvarką. Nes tuomi galėtumei įžeisti musų inteligentiškus jausmus, ko męs negalėtume praleisti be atkeršijimo; turi suprast ir tą, kad męs, budami civilizuotais, nepasiganėdintume nutraukimu tau vienam uodegos, bet apskelbtume jums karę. Šventas tėvas palaimintų musų kariumenę, pašventintų ginklus, visose bažnyčiose atlaikytume mišias šventas, kad dievas pributų mums į pagelbą; ir buk tikras, kad musų kariumenė išskerstų visus jusų gyventojus, o patį pragarą paverstų į kruvą griuvėsių. Kad išvengti nemalonumų, tai tau geriausia bus, jei nekiši savo nosies į musų reika- [illegible] magistr[illegible] [illegible] lekcijoj.

Šiandien kalbėsim apie carus ir karalius. Jie savo mėsa ir kaulais nieku nesiskiria nuo kitų žmonių, vien musų protas ar beprotystė (nežinau, kaip čia suprantamiau pasakius) padaro juos skirtingais, nes esam giliai persitikrinę, kad be valdonų, nagaikos ir kalėjimų pas mus viešpatautų beprotiška betvarkė, kad męs viens kitą muštume, smaugtume, apiplėšinėtume ir ant galo turėtume susivalkioti, kaip rudosios pelės, kurių pas mus nieks neėda.

Todėl musų gerasis dievas, nenorėdamas musų pražuties, aptepa aliejais tinkamus vyrus buti valdonais, nors aptepa ne tais aliejais, ką kurpes tepame, bet šventais.

Męs gi, stovėdami ant augšto laipsnio civilizacijos, atsakančiai suprantam savo pavaldinystės pareigas ir, gerbdami savo valdonus, pastatom jiems kuo–puikiausius palocius, įtaisom labai augštus tronus; kad jie negriutų, paramstom savo kaulais ir išmarginam savo kraujais ir, užmovę valdonams ant galvų tokias, kaip ragažės, karunas užtupdom juos ant pačių viršunių tronų.

Tą atlikę, vardan savo dievo sudėdam jiems prisiegą, kad ant visados išsižadam savęs ir be jokio murmėjimo mirštam badu, žūstam karėse, pūvam kalėjimuose, einam ant kartuvių; žodžiu sakant, pildom visus valdonų prisakymus, nors jie butų ir beprotiškiausi.

Kad valdonai pajiegtų mus suvaldyt, tai męs atiduodam jiems savo sūnus, kuriuos valdonai, pavadinę kareiviais, išmokina žmogžudiškos profesijos, išplėšia iš jų širdžių žmoniškumą, paverčia į bejausmius žvėris ir tuomet mųs sūnukai, valdonams paliepus, valdo mus, kaip burį ilgaausių asilų. Kad musų vaikučiams nereiktų mus mušti su lazdomis, kaip tai budavo barbarizmo laikuose, tai męs pridirbam kanuolių, šautuvų, durtuvų, kulkų, kardų ir viską atiduodam jiems.

Turi atminti, kad be viršnurodytų dalykų apie «progresą ir civilizaciją» nei svajoti negalima. Tiesa, jųs irgi turit savo valdoną Belzebubą, bet kaip jųs jį užlaikot?! Retėžiais suraišiotą ir prirakintą viduryje pragaro, kaip kokį niekšą laikot; panašiai pas mus laikomi tik negeistini.

Ištikro jums amžina gėda už tokį bjaurų paniekinimą savo valdono.

Kad žengti prie civilizacijos, butinai turit visus dalykus sutvarkyti taip, kaip pas mus. Suprantamas dalykas, jeigu jųs savo Belzebubui užmautumėt ant ragų tokią karūną, kokias nešioja dabartiniai musų carai, karaliai arba šventas tėvas, tai visi velniai galėtų susprogti besijuokdami už tai, kad esate necivilizuoti.

Su musų prabočiais irgi ne kitaip butų atsitikę, kada jie buvo tokiais barbarais, kaip jųs. Jeigu vienas iš jų butų pasirodęs, panašiai apsimaskatavęs, kaip musų dienų valdonai, tai jie butų persigandę, kaip didžiausios baidyklės, ir nei patįs butų nesijutę, kaip butų atsidurę artimiausių medžių pačiose viršunėse.

Bet šiandien, pasidėkavojant musų «civilizacijai», kokiais puikiais dalykai galim didžiuotis! Pažvelgk į musų valdonų karunas; jos susideda iš tokios begalės įvairiausių blizgų, kad ir didžiausias beprotis rastų kuom užsiganėdinti, o jau apie musų intelektuališkai išsivysčiusius ką ir bekalbėti; męs vietoj bėgti nuo jų puolam ant kelių, sudedam rankas ant krutinių ir su didžiausiu nusižeminimu šliaužiam prie jų. Tik viena nelaimė, kad kareiviai su durtuvais saugoja juos ir mus prie jų neprileidžia, o jeigu prileistų, tai męs, bedėkavodami už jų malones, mums suteiktas, nubučiuotume jiems kojas, kad jie ir paeiti negalėtų. Gal tau išrodys to visko perdaug, kas augščiau pasakyta. Brolyti! tai da tik šešėlis to, ko reikalauja progresas ir civilizacija.

Tavo *Grigas*.

Kunigas ar «pryčerys»?

[illegible] daug kartų girdėjau, kad *Draugo* redaktorius kn. Kaupas uždėjo savo veto (uždraudimą) ant kitų lietuviškų redaktorių, kad jie nevadintų kunigais protestoniškų kunigų–žmogžudžių. Bet norėčiau žinot, ką *D–go* teologai mano apie kn. D. Macochą? Kaip jį reiktų vadint? Ar jis protestonų «pryčerys» ar katalikų kunigas? Susimildamas, *Drauge*, bukit loskavas paaiškinti šį dalyką, nes jis netik mane vieną apeina, bet ir daugumą gerų katalikų. *J. P. R.*

Gina nuo pavojaus «Aselą».

«Asela» visą personalą taip sujudino J. Gegužio ypata, kaip rusų admirolą Roždestvenskį japonų admirolas Togo. Tik pasižiurėkit į N13 *T–nės*, kaip visas «glauniausias štabas» nuo viršaus iki apačiai sustojo ant kojų, petis į petį, kad tik kaip-nors apgynus tą švenčiausią «tėvynės meilės» idealą (kurį kn. Dembskis vadina mamona). Nes ir ištikrųjų but nekas šposas, kad Gegužis, tapęs «Asela» iždininku, padarytų savo *Keleivį* «Asela» organu, o Bagočių pastatytų redaktorium. Tąsyk kiba musų tauta Amerikoj žlugtų amžinai, nes Žagaras išvažiavo už balos, tai nebutų kam parupint vietos nei ant Marso. *J. P. R.*

Reikia naujų profesorių.

Kad jau kįla, tai kįla musų tauta! Neseniai buvo pranešta, kad ant Evens St., Central Brooklyn, N. Y., randasi muzejus senų tautiškų kelinių, sermėgų ir anda rokų. Bet tai da neviskas: toj pačioj vietoj taipgi randasi ir «*Kazyrninkų tautiška akademija*». Yra profesorius ir pegelbininkas, bet, ant nelaimės, abu nėra pilnai atsakanti. Profesorius myli tankiai ant kampo žiopsot, palikdamas mokinius pagelbininkui, o pagelbininkas taipgi nelaimingas: visada pypkę ruko, tai dantįs išdilo, ir žmogelis lankosi pas dantistą, kad naujus sudėtų. Ir, kaip girdėt, mokiniai nerimauja. Kad išvengt tai garbingai įstaigai pavojaus, tai atsišaukiu į tautos vodovus: Jurgelionį, Gabrį ir Dzuką, kad prisiųstų kitus profesorius.

Akadem. reporteris *K. Paupis*.

KORESPONDENCIJOS.

Chicago, Ill.

Dėl platesnio apkalbėjimo agitacijos ir organizacijos klausimų, čia įvyko 31 kovo «Aušros» salėje susirinkimas atstovų iš vietinių LSS. kuopų ir iš apielinkės. Delegatų pribuvo 43 ypatos ir bu relis šiaip svečių. Padaryta keliatas naudingesnių nutarimų, lytinčių Sąjungos ir vietinių kuopų reikalų. Pasikalbėjimas atstovų tęsėsi iki pavakario.

Tą pačią dieną Dramatiškas Ratelis prie LSS. kuopų davė vakarą Hull House teatre. Ant scenos buvo pastatyta antru sykiu «Svečiai iš Lietuvos» ir P. Butėno 3 aktų kom. «Neišdegė». Abudu veikalėliai žymiai turtingi juokų ir, ačiu artistų mokėjimui atsakančiai sulošti, kuplus žiurėtojų skaitlius, atsijuokė ganėtinai iki ašarų. Iš artistų, dalyvavusiųjų šiame vakare, geriausiai atsižymėjo Prušinskas, Sankunas, Buragas, Miščikaitienė ir kiek menkiau Jankauskas, Varašauskiutė, Juška ir kiti. Be to, programą padidino Prušinskas su nusisekusia deklamacija ir Uktveris, kuris sudainavo solo «Širdelei moterų» ir atliko monologą.

Kartu negalima užtylėti vieną keistą dalyką, kad kn. Kriaučiunas atsisakė duoti svetainę sulošimui šiame sezone Gorkio dramos «Ant dugno» (vertimas Račkausko). Svetainė buvo iškalno užimta ant 21 balandžio ir, jau pradėjus rengties prie repeticijų, sugrąžino įmokėtus pinigus, nežiurint, kad veikalą percenzuravo ir nieko sau pikto nesurado. *L–as.*

Velykų rytą Bridgeporto bažnyčioj vanduo žegnojimuisi persimainė į dažus, vyrų pusėj buvo melynas, o moterų rudai gelsvas. Visi tuo vandeniu persižegnoję turėjo kryžius ar kitokius ženklus ant kaktų ir ant smakrų — m[illegible]nus, gelsvus ir abiejų parvų.

Kun. Kriaučiunas manė, kad tai cudai didžiausi, o visa bažnyčia turėjo daug juokų, vieni į kitų kryžius beveizėdami. Matyt, kas–nors švęstą vandenį nudažė.

Per pamokslą kn. Kriaučiunas uždavė parapijonams sukalbėti po penkis «Tėve musų», kad «cudų» darytojas sugrįžtų prie dvasios šventos. Da ir dabar kiti tebenešioja ant kaktų ir smakrų rudus ir mėlynus kryžius.

L. M. Liepsnius.

---

81 LSS. kp. choras įgijo užuojautą nuo visuomenės ant tiek, kad paskutiniu laiku pradėjo jį kviest ant įvairių vakarų į tris ir keturias vietas ant sykio. Choras stengiasi patarnauti pagal savo išgalę. Malonu butų, kad visuomenė ir ant toliaus atjaustų chorui, bet nevien užkvietimais ant surengtų vakarų, ale kad prisidėtų prie jo pakėlimo ir palaikymo. Abiejų lyčių jaunuomenė, mylinti dailą, yra kviečiama prigulėti prie to choro. Mišraus choro dainų praktikos atsibuna kiekvieną seredą 7:30 val. vak., International Workingmen's Club svet., 1182 Milwaukee ave., pirmos durįs nuo Division st., ant 3 čių lubų. Vyrų choro praktikos atsibuna kiekvieną nedėldienį 10 val. rytą toj–pat svetainėj. Nauji nariai priimami ant kiekvienos praktikos.

J. Degutis.

Terre Haute, Ill.

31 kovo buvo prakalbos LSS. 169 kp., kuri susitvėrė vos trįs mėnesiai atgal, bet gyvuoja gana gerai ir jau turi 23 narius.

Kalbėjo K. Šeštokas ir T. J. Kučinskas. Paskambino ant pijano panelė M. Drauginiutė. Deklamavo J. Kurpeikis ir A. V. Kazakevičius. Prakalbos nusisekė labai gerai.

K. Šeštokas pirmoj savo kalboj plačiai nurodinėjo, kaip sunki buvo žmonių darbininkų kova už buvį praeityj ir kaip darbininkai kovoja už buvį dabar. Ragino skaityti knygas ir laikraščius ir rašytis prie LSS. Antroj kalboj jis kalbėjo apie S. V. Valdžią, kuri pasivadina demokratiška, bet yra tikrai kapitalistiška. T. J. Kučinskas nurodinėjo, kaip darbininkų kliasa yra pavergta ir išnaudojama. Prakalbos, kaipo pirmu sykiu atsibuvusios šiame mieste, labai žmonėms patiko. Prie vietinės kuopos prisirašė 4 nariai, tarp kurių buvo ir viena mergina.

Da apie savaitę pirm prakalbų aukavo poni E. Klimienė $1.00 parsisiųzdinimui knygučių iš *Kovos*; kuopa pridėjo kitą su centais ir tuoj išsiuntė, bet knygelės negautos ant paskirto laiko, tai ir liko neišparduotos. *Ten buvęs.*

Rochester, N.Y.

LSS. 7 kuopa per gavėnią surengė čielą eilę paskaitų įvairiose tēmose. Prie paskaitų taipgi buvo rengiami įvairųs pamarginimai, kaip tai: monologai, «Džian Bambar», dainos ir deklamacijos. Tame visame daugiausia pasidarbavo K. Valvada. Išskyrus dvi paskaitas, kitas visas jis parašė ir pats skaitė. Kiti ir perskaityti atsakančiai negalėjo. Žmonių lankėsi pusėtinai ir keliatas prie kuopos prisirašė.

31 kovo buvo prakalbos LSS. 7 kuopos Teatrališko ratelio. Žmonių buvo mažai. Pirmas kalbėjo J. B. tēmoje «Musų gyvenimas». Bet jis savo tēmon viską sumaišė: kapitalistus, vištas, kiaušinius, Lawrence'e straikerius, Adomą, Jievą ir kurapkas. Kiti sako, kad daug geriaus butų padaręs, jeigu butų tiek laiko patylėjęs, ant pagrindų stovėdamas, negu kad kalbėjo.

Antras kalbėjo A. S Š. Jis pasisakė, kad kalbės be tēmos, atsistojo su visomis ceremonijomis, rankas susinėrė ant krutinės. Na, mislįju sau, tas tai jau trauks gerai. Na, ir kad žinotumei, tai be jokios tēmos visus lietuviškus biznierius išgarsino ir patarė visados kreiptis pas «savuosius»; ant galo [illegible] pagarsint vieną «zagarmētērą», bet nežinojo pravardės, ta' su tuo ir užbaigė savo kalbą.

Trečias kalbėjo K. Valvada tēmoje «Dailė». Kalbėjo nuosekliai ir gerai išaiškino, kas tai yra dailė. Ant galo išvedė, kad dabartiniame surėdyme daile naudojasi vientik kapitalistai, darbininkams gi ji neprieinama.

Pas Rochesterio lietuvius yra paprotys rukyti ant viešų susirinkimų. Tai labai mužikiškas apsireiškimas. Aš manau, labiausia tame kalti yra prakalbų vedėjai; jie vietoj paprašyti publiką, kad nustotų rukę, patįs, atidarę prakalbas, užsidega cigarus ir leidžia sau dumus kamuoliais. Reikėtų visiems tiems tabokiams atsiminti, kad apie trečią dalį žmonių yra tokių, ką nekenčia tų smirdinčių dumų, o turi juos gerti, norėdami pasiklausyti prakalbų.

Darbai šiuom kartu eina menkai ir patartina iš kitur į čia nevažiuoti. *Lazdynėlis.*

Easton, Pa.

9 balandžio atsibuvo laisvos vestuvės veikėjo LSS. VII Rajono drg. Ližaičio iš Larksville, Pa., su panele U. Šakiute, vietine. Susirinko kuone visi Easton'o laisvesnieji žmonės. Besibovydami kalbėjo apie darbininkus poetų eilėmis drgg. A. J. Neris, A. Meškauskas, M. Treinaitienė, J. Stankienė, U. Šakiutė–Ližaitienė ir M. Jankauskienė. K. Arminas pakvietė varde jaunųjų paremti Lowell'io straikerius, kuriems ir suaukauta $8.70.

Easton'e lietuvių gyvena apie 550, daugelis jų apsišvietę žmonės, ką liudija LSS. vietinėj kuopoj narių skaitlingumas, trečios civiliškos vestuvės ir skaitymas pirmeiviškų laikraščių ir knygų. Laimingi eastoniečiai, kad neturi parapijos ir tamsybės agento — kunigo. *Širšinas.*

Elizabeth, N.J.

Laike visuotino susir. 21 kovo senojoj bažnyčioj surinkta Lawrence'o straikeriams $150.45. Pinigai nutarta pasiųsti straikerių komitetui. *F. Petrašiunas.*

PHILADELPHIJOS ŽINIOS.

Balsavimuose už prezidentinių rinkimų delegatus už Tafto pusę paduota 14,396 balsai daugiau, negu už Roosevelto. Bet iš visos Pennsylvanijos 76 delegatų 67 yra Roosevelto šalininkai ir tik keliatas taftiečių. Tafto agitatoriai nuleidžia rankas, o rooseveltiečiai tikrina, kad nėra ką Taftui tikėtis tapti antru syk prezidentu, sykį jau ir Pennsylvania jo neparėmė.

11 balandžio Rooseveltas laikė prakalbą Metropolitan Opera name, kur išdėjo purviną senatoriaus Penrose politiką. Penrose—Tafto draugas. Galima sakyt, kad tai Penrose'o bloga reputacija iš dalies ir užkenkė Tafatui.

Redakcijos atsakymai.

Pr. Š. Gavom Tamstos gražų vertimą «Jaunumo Vanduo». Labai ačiu. Tokie raštai visuomet pas mus randa vietą.

St. Biežiui. «Kontinentų siubavimą» pasičėdijam Gegužiniam «Kovos» numeriui.

Z. M. «Užsitikėkim ant savo spėkų» tinka. Meldžiame ko daugiau.

Žilvičiui. Tamstos «Gyvenimo mokyklą» sunaudosim kada–nors vėliau, nes neperseniai da maždaug apie tą klausimą kiti kalbėjo per «Kovą.

Jonui Juškai. Tamstos eilės «Grikelis» ir «Darininkui» tilps. «Grikelis» suvis gerai nusisekęs. Matyt, turite eilininko gabumus.

V. J. Pšalgauskui. «Laisvė» perdavė mums Tamstos korespondenciją; jos, vienok, nedėsime, nes žinia jau susenusi.

P. Sokolovui. Mažai įdomaus Tamstos korespondencijoje; be to, ji ilgai ir neaiškiai surašyta. Juokas apie kunigą ir jo gaspadinę nelabai švarus. Tat nieku iš Tamstos rašinių nepasinaudosim.

Kučinskų Teodorui. Tamstos straipsnį įdėsime kiek vėliau.

Z. Vitkauskui. «Apie mineralus ar akmenis» «Kovai» tinka. Dėkui, kad pradėjot mums bendradarbiaut.

J. Baltrušaičiui. «Moterų tamsumas ir šviesių vyrų padėjimas» aplaikyta. Įdėsim į No. 17.

Apsivalė.

New Britain, Conn., lietuvių socijalistų kuopa išbraukė iš Sąjungos narių skaičiaus Joną G. Gerdauską, kuris, po vardu J. G. Gerdis, pasidavė už kandidatą į miesto tarybos narius ant republikonų tikieto. Kitaip su tokiais Socijalistų organizacija ir negali apsieiti.

Nauji raštai.

Žemaitė. «Apsiriko», dviejų aktų komedija. Vilnius, «Lietuvos Ukininko» išleidimas. Juoz. Zavadzkio spaustuvėj, 1912. Kaina 20 kap., pusl. 31.

Vargovaikis. «Vienturtis». «Lietuvos Ukininko» išleidimas. Pusl. 59. Vilnius, 1912, Juoz. Zavadzkio spaustuvė.

L. N. Tolstoi. «Nuo degtinės», 2–jų veikmių komedija. Vertė V. K. Rčk., 1912, New York, spauda ir lėšos «Tėvynės», 307 W. 30-th st. Kaina 10 c., pusl. 19.

A. J. Karalius. «Kareivis», apysakaitė. 1911, Chicago, Ill., spauda «Lietuvių Žurnalo», 1607 N. Ashland ave. Pusl. 19.

«Reformacija» arba bažnyčios atitaisymas per dr. Martiną Liuterį. Kun. P. Drignaitis, Naugatuck, Conn., «Aido» spauda, 46 Harrison ave., Waterbury, Conn., 1911 m. Kaina 25 c., pusl. 33.

«Piršlybos», komedija 2-se veikmuose, pagal M. Gogolį sukervėziojo Šalda—Balda. Chicago, Ill. Spauda «Lietuvos» 3253 So. Halsted st., 1912. Pusl. 52.

«Šalaputris», komedija vienoje veikmėje. Pagal J. Gurauskio apysakos «Susimildamas». Sudėstė Nerėpa. Chicago, Ill. Spauda «Lietuvos» 3252 So. Halsted st. 1912. Pusl. 23.

SĄJUNGOS REIKALAI.

LSS. Centro Sek. pranešimai.

93) Visų kuopų, nesutikusių išpildyti «II–sios LSS. Statistikos Blanką», protestai ir Sąjungos Sekretoriaus nuomonė tame klausime pasiųsta Veik K–tui.

94) Drg. L. Grikšto prašymas, kad pavelytų jam atlikti prakalbų maršrutą, taigi važinėti po LSS. kuopas su prakalbomis, pasiųstas P. K–tui.

95) Drg. J. B. Smelstoriui pasiųsta kopija N. N–ės laiško (sulyg P. K–to Tarimo N 15).

96) R ir K Š K–to Sekr. sugrąžinta R ir K. Š. K–to atsišaukimas į visuomenę reikale N–ei aukų. Tam K–tui paaiškinta, kad dėlei konspiracijos pats atsišaukimas turi but kitaip parašytas.

97) P. K–to Tarimas N 17 (žr. «Kovos» N 1), sulyg paties P. K–to Tarimo, pasiųstas V. K–tui.

98) II Rajono XI Konferencijos nutarimai, kuriuos prisiuntė rajono sekretorius, liekasi LSS. archive. Pridavėjui paaiškinta priežastis, kodėl tie nutarimai niekur nepasiųsta.

99) Drg. K. Armino prisiųsta nuomonė, kokių V. K–tas turėtų prisilaikyti savo veikimo taisyklių, liekasi LSS. archive. Pridavėjui paaiškinta, kodėl jo įnešimas negalimas.

100) Drg. J. B. Smelstoriaus pareikalavimas, kad S–gos Sek. sugrąžintų jam originališką N. N–ės laišką (žr. P. K–to Tarimą N 15, «Kovos» N 11), pasiųsta P. K–tui.

101) Sulyg P. K–to Tarimo N 14 (žr. «Kovos» N 11), S–gos Sek. užklausus, ar «Kovos» administracija išpildė LSS. Ref. N III 1911 m. ir atspaudino visas reikalingas [illegible]ankas — administracija pranešė, kad viskas yra išpildyta ir visų taisyklių priimtų referendumo prisilaikoma.

102) Susitvėrė nauja LSS. kuopa N 175 iš 20 narių mieste Rockdale, Ill. Taipgi pereitam «Kovos» num. (žr. «Kovos» N 14, S–gos Sek. pran. N 92) naujai susitvėrusios kp. Chicago, Ill., nepaminėta numeris. Turi buti 174 kuopa.

103) Atsinaujino LSS. 64 kuopa iš 6 narių Lawrence, Mass.

104) 89 ir 1 kuopų protestai prieš V. K–to Ref. N 1 š. m. (žr. «Kovos» N 10) ir S–gos Sek. nuomonė pasiųsta P. K–tui.

105) Atsinaujino LSS. 108 kuopa iš 9 narių Carnegie, Pa.

106) R ir K. Š. K–to Iždininkui drg. J. Ramanauskui pranešta, ką jis turi daryti su aukomis, paskirtomis politiškiem kaliniams ir da tebeesančiomis R. ir K. Š. K–to rankose (žr. R ir K Š K–to Tarimą N 2, «Kovos» N 14).

107) M. Kirtikliui pranešta, kad jo pasisiulymas į S–gos Kel. Organizatorių tapo atmestas (sulyg P. K–to Tarimo N 11, «Kovos» N 14).

108) «Kovos» adm. pranešta, kad ji gali spaudinti atskiroj brošiurėlėj O. Birmantaitės veikalėlį «Otec Konstantin» (sulyg L. K–to Tarimo N 1 š. m., «Kovos» N 15.

8, IV, 12 Sek. *J. Stasiulevičius.*

Veikiančiojo K-to Referendum No 4, 1912 m.

Įnešimas:

Kadangi, pagal Sąjungos Referendum N 3 1911 m., visus referendumus tvarko rajonų sekretoriai ir kadangi referendum taisyklės liko tos pačios, todėl męs, 145 LSS kuopa, savo mėnesiniam susirinkime kovo 3 š. m. įnešame sekantį pataisymą:

Kad balsavimui kiekvieno referendumo butų išsiuntinėta kuopoms (vietoje dabar dviejų) po tris blankas, iš kurių viena turėtų pasilikti kuopos archive, antra rajono, o trečia butų siunčiama Centro Sekretoriui.

Tokiu budu musų rajonuose įvyktų geresnė tvarka, nes viskas kuo-aiškiausia butų matoma.

Varde LSS. 145 kuopos
Org. A. Krasnickas.
Sek. J. V. Stalioraitis.
Iżd. J. Krasnickas.

Šis referendumas perėjo per V. K-tą ir balsai pasidalino šiaip:

Už įnešimą:

I-mo	Rajono	J.V. Stalioraitis
II	„	J. Bulota
III	„	J. Baltušis
„	„	F. K. Vabalas
VII	„	A. Valinčius
VIII	„	A. Kvedaras
„	„	P. Galskis
„	„	F. Drutchas.

Prieš įnešimą:

IV	Rajono	S. Pauža
V	Rajono	L. S. Kupčinskas.

Tokiu budu šis V. K-to referendumas įvyksta. Nes už įnešimą balsavo 8, o prieš jį 2. Balsavimų neprisiuntė keturi V. K-to nariai.

V. K-to narių nuomonės:

S. Pauža:—

Kur dėsis blankos tų kp., kurios nepriklauso į rajonus? Ir kam tas bereikalingas bergždžias darbas!

LSS. V. K-to Sek.

10, IV, 12. L.S. Kupčinskas.
LSS. Sek. *J. Stasiulevičius.*

P. K-to Tarimas N 18.

Imant atidon LSS. 16 kuopos patėmijimą, P. K-tas viešai praneša, kad LSS. neturi nieko bendro su M. Kirtiklio prakalbomis ir kad už jas S-ga neima atsakomybės, taipgi persergsti LSS. kuopas nekviesti M. Kirtiklį už kalbėtoją, nes, kaip pasirodo, tai jis nėra kompetentišku tam darbui.

20, III, 12.	A. Purvis
31, III, 12.	V. Černauskas.
3, IV, 12.	A. Bernotos.

LSS. Sek. *J. Stasiulevičius.*

R. ir K. Š. K-to Tarimas N 4.

Kadangi aukos, suaukautos kankiniams pereitais 1911 metais, kurios buvo daugiausiai siunčiamos per «Kovą», da ir šiandien nėra perduotos R. ir K. Š. K-to iždininkui, t.y. randasi pas administratorių drg. A. Žymontą, tad aš įnešu, kad viršminėti pinigai tuojaus butų perduoti viršminėtam iždininkui, ir

Kadangi da pas buvusį R. R. K-to iždininką A. M. Stanelį randasi pinigai revoliucijos reikalams nuo 1910 m., tad įnešu, kad kokiu-nors budu Centro Sekr. su P. K-tu išreikalautų juos nuo Stanelio ir perduotų dabartiniam tos įstaigos iždininkui.

R. ir K. Š. K-tas:
Pirm. J. Šaltis.
Sekr. J. Bulota.
Iżd. J. Ramanauskas.
LSS. Sekretorius *J. Stasiulevičius.*

Turime mokinties ekonomijos.

Pastaruoju laiku Sąjungoje vėl pakįla balsai kas link sumažinimo išlaidų organo leidimui, ypač kas link įvedimo mašinos raidžių statymui.

Tiesa, tą klausimą seniai norėjau pakelti ir buvau jau užsimines sąjungiečiams, bet tas natuališkai pasirodė pavojingu «Kovos» zeceriams, kuriems ne organizacijos labas, bet savo ypatiška gerovė rupėjo ir rupi po šiai dienai, kaip matome iš A. Bernoto straipsnio. Tie tai mano draugai ir pasirupino aplinkiniais keliais gražiai uždaryti man burną... (Visada turėjote teisę ir progą «Kovoj» išsireikšti atvirai, tiesiai apie dalyką. Red.)

Kad drg. V. Paukštys nurodo linotype reikalingumą ir šaukia sąjungiečius prie aukavimo tam tikslui pinigų, tikiuosi, kad ir man trokštančiam organizacijai labo bus daleista pasakyti žodis. Ypač mums, darbininkams, kurių įplaukimai labai menkučiai, o išlaidos sulyginimai labai didelės, ekonomija turi buti prieš viską!

Kas link spaustuvės išlaidų gali tikriausiai pasakyti tik tas, kuris su tais dalykais yra susipažinęs. Taigi ir noriu pasakyti, kad spaustuvės dalykai visai ne ekonomiškai pas mus vedama. Žemiau privesti faktai parodo mums tikrą dalykų stovį. Ir šiaip:

«Kovos» mumerin sutelpa 36 špaltos (skaitant vidurines pilnas, nors kelios yra nepilnos); špaltoj randasi 97 eilutės, per 13 emsų ilgos.

Špaltų 36 X 97 eilutes — 3492 eilutės.

Eilučių 3492 X 13 emsų — 45,396 emsai.

Sulyg unijinės mokesties normos, mokama už 1000 emsų darbininkui-statėjui 40 c.

Emsų 45,396 X 40 centų — $18.16 vieno numerio sustatymas. Į menesį 4 laidos X $18.16 — $72 64. Pridėjus penktą laidą, kuri kartais papuola, aplaikome sumą $90.80.

Tuo tarpu atskaitoje (žiurėk atskaitą už sausį 1912 metų «Kovos» N 6 š. m.) matome už statymą «K.» išmokėta $140.00.

Skirtumas aiškus.

Popieros «Kovos» laidai susivartoja apie 256 svarai 256 X 3½ c. už svarą — $8.96; 4 laidoms išeina už $35 84. Bet čia negalima užmiršti nuošimčių, kokie buna atmušami perkant tavorą. Sakykime, kad penkioms laidoms «Kovos» už sausį mėnesį išėjo lygiai už tiek, kaip randame atskaitoje, t. y. už $39.60; už spaudą $38.00; už nuvežimą ir krasos lėšos — $21.80, tai visgi turėtų buti tik $190.24, o ne $239.48. Reiškia, kad $49.24 kas mėnesis išmokama perdaug.

Čia kalbėjau apie statymą «Kovos» rankomis. Bet statant mašina, kada «Kovos» sustatymas paima 3-4 dienas, o 2 dienos kas savaitė atlieka, per mėnesį tų aliekamų dienų pasidaro mažių-mažiausia 8, tai mokant lainotaipistui $20 savaitei, už «Kovą» į mėnesį prisieina mokėt apie $60. Mokestis už atliekamas dienas eina jau už statymą kitų išleidimų, kurių jokiu budu, kad ir trįs rankiniai statėjai dirbtų prie «Kovos», negali apdirbti. Man rodos, aišku, kokią blėdį mums atneša musų neekonomiškumas.

Kas priešinasi priemonei, leidžiančiai organizacijai sutaupyti pinigus ir už tuos sutaupytus pinigus išleidimui reikalingų raštų, tas aiškiai parodo, kad jam nerupi gerovė organizacijos, nerupi plėtojimas socijalzmo idėjos, bet ypatiška gerovė. Aišku, dėl ko p. A. Bernotas priešinasi Sąjungos spaustuvės ekonomiškesniam sutvarkymui.

Ar linotype Sąjungai butų naudinga, rodos, jau aiškinti plačiau nereikia, bet da privesiu vieną pavyzdį.

«Laisvosios Minties» numerin sutelpa 48 špaltos, po 63 eilutes špaltoj, per 21 emsą eilutės ilgis.

Špaltų 48 X 63 eilutės — 3024 eilutės.

Eilučių 3024 X 21 emsą — 63,504 emsai.

Mokant po 40 c. už 1000 emsų — 63504 X 40 — $25.40.

Popieros susivartoja apie 350 svarų, 4¾ c. svaras, arba 350 x 4¾ — apie $16.21; apdarai apie $4.00; $25.40 + $16.21 + $4.00 — $45.61. Sustatymas ir popiera reikalauja $45.61. Sulankstymas, subrošiuravimas, susiuvimas, apijaustymas, spauda ir krasos lėšos bene paima kita tiek? O vienok statant linotype-mašina, spaustuvė, matyt, da gauna pelną, jeigu visą tą darbą atlieka ir visas minėtas lėšas apmoka, reikalaudama iš «L. M.» leidėjų ne daugiau, kaip $80.00 už numerį!

Kas bando įkalbėti nežinantiems tikro dalykų stovio, kad linotype mašina neapsimokėtų Sąjungai, tai aiškiai parodo, kad jam tik sava, o ne organizacijos gerovė terupi!

Smerkdami netikusią kapitalistų draugijinę ekonomiją, tos ekonomijos netikumą rupinkimės pas save pataisyti. Aikvojimas skatiko, kad pakakinus keno-nors ypatišką gerovę, parodo ti musų nežinojimą ekonomijos.

Žinome gana gerai blogumą kapitalizmo systemos, bet gyvename kapitalizmo systemoj ir, jos nepanaikinus visoj draugijoje, stačiai juokinga butų manyti, kad galime ją pas save panaikinti. Kapitalistišką systemą visoj draugijoj daug greičiau panaikinsime, apversdami savo sutaupytą skatiką raštų išleidimui, negu ypatos gerovės pakakinimui.

«Kovos» zeceriai privalo suprasti, kad techniską išsivystymą socijalistai neprivalo stabdyt, nežiurint, kad jis atima iš musų rankinį darbą ir meta netikusius lauk. Kas jaučiasi, kad kitokiam darbui netinka, tur mokinties aptarnauti mašinas.

Sąjunga nesiklausė, kuo mis prašalintas jau ne vienas jos darbininkas; negal klaust, kur ras darbą ir «Kovos» zeceriai, atėmus iš jų darbą mašinai.

Kam rupi organizacijos gerovė ir greitesnis socijalizmo platinimas, tas iš dviejų blogų visims mažesnį, tas ir savo ypatišką gerovę su noru paaukauja tos idėjos labui.

Linotype butinai reikalingas. Butinai turime kuo-veikiausiai pasirupinti jo įvedimu. Nuo aukavimo neatsisakysiu ir aš, nors ir nelengva rast atliekamą skatiką.

J. B. Smelstorius.

Nuo redakcijos: Norėdami, kad pasišnekėjimai drg. Smelstoriaus su zeceriais čia-pat sykiu užsibaigtų, pavedame zeceriui drg. Bernotui pasiaiškinti ant užmetimų, padarytų jam ir paliečiančių «Kovos» statymą.

Keista ekonomija.

Yra žmonių, kurie mano, buk netik jųjų darbas, bet jau ir žodis neša daug gero organizacijai. Bet tankiausiai tiejie žmonės yra nenuoseklųs. Prie jų priguli ir drg Smelstorius. Pastarasis veikia, daro, kalba, visai neatsižiurėdamas nei į faktų teisingumą, nei į laiką, kuris, žiurint į nuoseklumą, da apkalbėt nedabar reikalinga, nes da tik paduota įnešimas referendumui. Vienok drg. Smelstorius mano daug gero darąs Sąjungai.

Matyt, drg. Smelstorius labai pyksta ant zecerių, kad, visai niekur nematydamas juos priešinanties linotype nupirkimui, tvirtina, buk jie priešingi tam. Prie to nurodo ant kokio ten straipsnio, mano parašyto. Čia tai ir pasirodo, jog neapykanta tankiai kalba už protą.

Kadangi drg. Smelstorius kalba apie mane ir mano «straipsnį», tat čia esmu priverstas sąjungiečiams pasiaiškint nors keliatu žodžių.

Nei už, nei prieš pirkimą linotype jokio straipsnio nerašiau. Ką kalbėjau apie tai, tat buvo P. K-to tarimuose. Vienok ten jau nėra jokis straipsnis apie pirkimą, bet buvo tarimai apie paskolą pirkimui linotype. Paskole ir pirkimas — tai du skirtingi dalykai. Nurodžiau, kad toks budas paskolos negeras. Juk kiekvienas suprasi, kad negalima taip aklai imt ir nutart paimt keliatas tukstančių dolerių ant sąjungiečių galvos, be jų pačių sutikimo. Juk jau panašiai buvo daryta su «Mot. ir Soc» išleidimu Griniaus laikuose. Vienok šiandien stovi ir knyga nešleista ir skola užtraukta ant sąjungiečių. Aš gi to negalėjau daryti ir priešinaus įnešimui, kad P. K-tas pats skolintų. Reikia gi skolintojams išduoti šiokią-tokią gvarancią už jų pinigus, o P. K-tas to negalėjo padaryt, nes neturėjo visos S-gos pritarimo. Nereikia suprasti, kad aš priešinausi pačiai paskolai, bet tik paskolės budui. Tegul Sąjunga nutaria, tegul duoda gvarancią, tada P. K-tas išpildys josios norą be jokio trukdymo, bet ne taip, kaip kad buvo norėta. Todėl tai aš ir patariau tąjį įnešimą leist per S-gos referendumą. Ir ko tad daugiau reikia? Juk tik reikia skubintis paremt įnešimas, paskui nubalsuot ir atlikta. Vienok musų draugai rašo ir rašo, kaltindami kitus, kaip tai daro drgg. Smelstorius ir V. Paukštys. Kuomet bus laikas apkalbėjimo apie patį linotype, tuomet gal aš galėsiu bene aiškiaus nurodyti jo naudingumą. Bet reikia nuoseklumo, nuseklumo tokio, kokio prisilaiko, pav., Soc. Party. Jeigu paduotas dalykas apkalbėjimui, tik tuomet jį apkalba.

Drg. Smelstorius, apkalbėdamas ekonomiją išlaidų, toli gražu apsilenkia su teisybe. Štai kaip:

«Kovon» telpa, t. y. reikia sustatyt į kiekvieną numerį ne 36, bet 37 špaltos. No 15 tilpo 13 špaltų 12 point raidžių ir 24 špaltos 10 pt. raidžių.

Į špaltą 10 pt. raidžių telpa 113 eilučių, po 16 emsų kožna. 24 špaltos po 113 eilučių, po 16 emsų kožna eilutė, viso — 43,392 emsai.

Paskui 13 špaltų 12 pt. raidžių, po 97 eilutes, kožnoj eilutėj 13 emsų, viso — 25,493 emsai. Sudėjus drauge yra 68,885 emsai. Mokant po 40c už tukstantį emsų, vieno numerio statymas lėšuoja $27.50. Į mėnesį $110.00. Keturis syk ant metų yra penkios subatos mėnesyje, taigi išmokestis tokiuose atsitikimuose esti $137.50. Taigi jau lėšos gana nesutinka su drg. Smelstoriaus nurodymais. Prie to, drg. Smelstorius turi žinot, kad, statant 10 point raidėmis, skaitosi ir olovenkos, nuo ko da prisideda 5876 emsai, bet aš tųjų nepriskaitau ir jais atlyginu trumpesnes pirmo puslapio špaltas.

Vienok su statymu da neužsibaigia darbas. Ekspedicija, antrašų sustatymas, laužymas ir apgarsinimų sutaisymas, paskutiniu laiku daug laiko ima ir tas taipgi už dyką nėra padaroma.

Suprantama, dabartinių sąlygų drg. Smelstorius nežino, nes jis, nors skaitosi suprantančiu darbą, vienok neaprokuoja visko. Savo darbą nei kiek nemažiau už drg. Sm. žinau, todėl tai ir rašau čion, kad parodyt neteisingumą faktų.

Negalim pasverti, kurie daugiaus norime gerovės Sąjungai. Kiekvienas apie save mano, kad jis nori kuo-geriausiai. Be reikalo taip tik save nori drg. Smelstorius parodyt, kitus smerkdamas. Zeceriai taip-pat, jei ne daugiau, nori S-gai gerovės, nors jie ir nori valgyt, kaip kiekvienas žmogus. O, žinoma, jeigu nori valgyt, tai reikalauja ir darbo. Tik drg. Sm. lemia be reikalo jiems prastojimą darbo. Juk turite žinot, kad jokia mašina be žmogaus neina. Dėl vienos «Kovos», žinoma, reikėtų mažiau darbininkų, bet tada mašina negalės išgyventi, reikia susijieškoti daugiau darbų, o turint daugiau darbų, reikia ir darbininkų. Tokiu budu bereikalingai drg. Smelstorius verkia apie «Kovos» darbininkų likimą, ir, kaip sakiau, «Kovos» darbininkai nėra priešingi jokioms mašinoms, tik drg. Smelstorius nežinia iš kur tą ištraukė.

A. Bernotas.

VII-to Rajono atidai.

X. Konferencija atsibus Binghamton, N. Y. 28 balandžio, 1912 m., 33 Glenwood Ave.; prasidės nuo 9 val. ryto. Delegatai, pribuvusiejie ant D. L of W. arba Erie stočių, gali imti byle kokį karą privažiuot prie strytkarių dypo ir iš ten imti Glenwood arba Downsville ir Stella karus. Draugai delegatai tegul prisirengia kalbėti, nes 33 kuopa rengia prakalbas ant nedėlios vakaro 28 balandžio; kurie gali pributi iš vakaro, tai galės dalyvauti baliuj, surengtam anglų, vokiečių ir lietuvių socijalistų. Iš vakaro pribuvusiejie imkite tuos pačius karus ir važiuokite ant No 33 Glenwood Ave. Karai priveža prie pat vietos.

Del tolesnių informacijų kreipkitės į Konferencijos surengimo Komisija:

J. M. Buchinskas, 5 Murphy Ave. Binghamton, N. Y.
A. Pallionis ir M Kirkilas.

Rezoliucija.

LSS. 119 kuopos susirinkime išnešta atsakymas L. S. P. «branch'iui kas link nelegališkai valdomojo ankstybosios LS S. 119 kuopos turto per buvusios 119 kuopos (senąjį) iždininką F. Beržanskį.

Męs, administracija 119 kuopos, per užgyrimą kuopos narių galutinai atsakome ant L.S. P. «branch» pareikalavimų:

1. Kadangi 119 kuopa yra dalimi organizacijos, vadinamos LSS., o to darodymu yra disciplina, kurią vartojo viršminėta kuopa;

2. Kadangi Suv. Valstijų įstatymai reikalauja, kad, įsikurus kokiai-nors draugijai arba organizacijai, privalumu jos viršininkų arba valdybos yra pažymėti jos palinkimus, mierius ir narius, priduodant visą tą tos valstybės raštininkui, kur geidžiama įkurti toji draugija. Valstybės raštininkas tą oficijališkai priduoda T yrinėjimo Komisijai, kuri, la ikanties valstybės įstatų, sprendžia apie daleidimą tokiai draugijai įsikurti.

Atsitikus kokiam negeistanam nuotikiui su tokia draugija, valdžia kabinasi prie josios viršininkų, kurie yra atsakomybėj už pastarosios veiksmus;

3. Ir kadangi LSS. yra politiška organizacija, kurios egzistavimas užgirtas per Massachussetts valstybės tiesas, duodančias įgaliojimą tverties kuopoms byle kokioje valstybėje ir reikale suspenduoti tas kuopas, atimant iš jų turtą, jei nesielgia pagal tos organizacijos discipliną; o kad 119 kuopa įsikurė tiktai per daleidimą viršminėtos organizacijos Centro, iš kur aplaikė charterį, vardą, numerį ir tiesas tosios organizacijos — tai pats savaimi suprantama, kad toji 119 kuopa yra pavaldine Centro, kuris riša kruvon viršminėtą organizaciją.

4. Kadangi 119 kuopa pirko knygas, vėliavą ir oficijališkas knygas vardu kuopos, tai pagal įstatymišką ir logišką išvadą, organizacijai ir priklauso tas turtas.

5. Kadangi pasitraukusieji nariai iš viršminėtos 119 kuopos nunešė musų organizacijos turtą (t. y. kuopos), tai tas yra grynu besąžiniškumu ir skriauda LSS.

6. Užsilikusiejie 119 kuopos nariai reikalauja kategoriškai atiduoti tą turtą atgal, iš kur jis paimta, kitaip apšauks nelegališkais savininkais ir niekšiškais dorininkais.

119 kuopos valdyba
Org. F. Beržanskis
Sek. A. Andrikaitis.
Iżd. Jos. Grigaitis.

Atidai VII Rajono kuopoms.

Guodotini draugai, šiuomi pranešu, kad VII Rajono XI Konferencija atsibus 28 ir 29 d. balandžio 1912 m., prasidės 9 val. ryte Binghampton, N. Y. Adresą svetainės ir apsistojimų pasiuntinių vietas praneš 33 kuopos draugai. Taigi draugai sukruskim visi! Siųskim pasiuntinius sumanius, prisiųskim naudingus sumanymus Sąjungos rajono ir kuopų reikaluose. Pasiuntiniai siunčiasi šiaip: nuo kuopos po vieną ir nuo kiekvienos dešimties narių po vieną.

VII Rajono Org. M. Padolskis, 487 New Grant St., Wilkes Barre, Pa.

Musu knygos.

1. *Politiškas minių straikas — 8c.* Čia skaitytojas už labai mažą kainą įgys teisingą ir akyvą aprašymą apie minių straikus, kurie šioj šalyj nuolat atsikartuoja.

2. *Kudikių vergija «laisvoje» Amerikoje — 5c.* Nors Amerikos šalis vadinama laisvės šalis, bet ta laisvė didžiai yra suvaržyta kapitalo. Čia puikiai aprašoma kudikių vergija.

3. *Kovotojų Giesmės — 15c.* Kiekvienas revoliucijonieriškos minties žmogus privalėtų turėti savo naminiame knygynėlyje šią gražią knygelę kurioj yra daug įspudingų ir labai gražių revoliucijonieriškų energiškų minčių.

4. *Pričkus Engels — 15c.* Tai mokslo draugas K. Markso, jiedu su K. Marksu sutverė neišgriaunamą socijalizmo teoriją; šioj knygelėj aprašoma apie jo gyvenimą ir darbus.

5. *Moters ir Politika — 15c.* Kai kurie da ir dabar tvirtina, kad moterims neverta užsiimti politika, čia skaitytojas ras teisingus nurodymus apie moteris ir politiką.

6. *Kunigai, bedieviai ir socijaldemokratai — 10c.* Daugelis mano, kad tarpe kunigų, bedievių ir socijaldemokratų negali buti skirtumo veikiant viešai. Taigi čia yra aiškiai pabrėžta skirtumas tarpe kunigų, bedievių ir soc. demokr.

7. *Darbininkų priespauda ir jos priežastis — 10c.* Kodėl darbininkai išnaudojami, nevisiems da aišku; šioj knygelej surašyta svarbios priežastis vargų. Visi perskaitykit.

8. *Valstybė ir Socijalizmas — 10c.* Socijalizmo priešai mėgsta tvirtinti, kad socijalizmui įvykus valstybė bus betvarkėj. Perskaitę šią knygelę turėsite teisingą supratimą apie valstybę ir žingeidžių nurodymų link socijalizmo.

9. *Ateities surėdymas — 15c.* Žmonės suka sau galvas, kaip bus surėdyta ateityj ir nesuranda teisingo nurodymo, šioj knygelėj surašyta nurodymai link ateities surėdymo.

10. *Trimitas* (da spaudoje).

11. *Darbininko sveikata — 10c.* Darbininkui sveikata, tai didžiausias turtas, neturėsi sveikatos, neteksi darbo nė duonos — badausi. Čia suprantamai yra aprašyta kaip darbininkas gali išgelbėti savo sveikatą kad ir prie sunkiausių aplinkybių.

12. *Socijaldemokratų mokslo pamatai — 20 c.* Čia skaitytojas ras aiškiai ir suprantamai surašytus svarbius socijaldemokratų mokslo pamatus, taigi jauniems socijalistams da neapsipažinusiems su socijaldemokratų mokslo pamatais, butinai svarbu ir verta šią knygutę perskaityti.

13. *Prasikaltimai ir Prasikaltėliai — 10 c.* Dabartiniame, kapitalo surėdyme, daug žmonių yra kaltinama visai bereikalingai; ši knygutė parašyta žinomo advokato Darov,o, čia jis aiškiai pasako kas tie prasikaltimai ir prasikaltėliai. Tatai kiekvienas turėtų perskaityti.

Liet. Soc. Sąjungos visos šios paminėtos knygelės yra didžiai žingeidžios ir naudingos. Tat kiekvienas sąjungietis, o ypač naujai prisirašęs prie Sąjungos turėtų perskaityti jas visas ir kitus paraginti, tuom atliktų labai naudingą darbą. Apart šių knygų, «Kovos» Administracijoje galima gauti visas kitas knygas, kokios tik yra išleistos lietuvių kalboje. Sykiu su užsakymu siųskite ir pinigus; ant bargo knygų nesiunčiame. Adresuokite:

"KOVA"
1815 E. Moyamensing ave., Philadelphia, Pa.

Revoliucijos Gimimo Momentas.
NAUJAS GRAŽUS PAVEIKSLAS Šis paveikslas perstato Revoliucijos gimimo momentą: sukylimą liaudies prieš carišką valdžią. Paveikslo didumas 14X16 colių, prekė su prisiuntimu 20c., daugiaus imantiems ant karto, nuleidžiama 50 procentų. Ji parduodam todėl taip pigiai, kad norime praplatinti tarpe darbininkų kiesos revoliucijoniškas mintis.
• Norintiejie turėt šį paveikslą kreipkitės į "Kovos" Administraciją.

Laiškai "Kovai".

I.

Užsiganėdindama dabartiniais «Kovos» straipsniais ir visu «Kovos» vedimu ir budama linksma, jog bus papuoštas Pirmos Gegužės «Kovos» numeris, taigi tam tikslui aukauju $1,00.

Linkiu, kad «Kova» ir ant toliau butų taip naudinga kaip dabar yra naudinga ir brangi!

M. Rainiutė-Valinčienė.

II.

Linksma matyt, kad per teisingą, ištikimą ir atsidavusį «Kovos» darbininkų pasidarbavimą, «Kova» atsistojo ant tvirto pamato. Laimingos kloties ir ant toliaus veikti Sąjungos ir viso proletarijato labui! Su draugišku pasveikinimu.

J. M. Endzulis.

Administracijos atsakymas.

S. Mojanauskui, Dayton, Ohio. Pačtas Jus nesurado priduotu adresu ir siuntinį sugrąžino. Paduokite savo aiškų adresą, kad galėtumėm vėl siuntinį išsiųsti.

MOKYKIS ANGLISKAI!
As mokinu skaitymą, elebizavojimą, gramatiką, sintaksį, sudėjimą, istoriją, arifmetiką, knygvedystę ir valdiškąją tarnystę (civil service) geriausiomis metodomis ir su geru pasisekimu. Lekcijas duodu visose miesto dalyse.
Dienines ir vakarines lekcijos
Siųsk atvirutę adresu:
Chas A. Jaffe,
341 S. 5th st., Philadelphia, Pa.

Keistone Phone Main 14—28.
Bell Phone Lombard 2506 A.
Dr. Philip ROVNO
423 Pine st. PHILAD., PA.
Priėmimo valandos:
Nuo 10 ryto iki 3 P.M. Nuo 6 iki 8 vak.
Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

$5.75 Su 23 AKMENAIS "RAILROAD" LAIKRODĖLIS.
Ausuke užsuk... ir užstatomas ... rams ar moterims. Auksu dengtas, gvarantuotas 20 metų. Lukštai abi pusi uždaromi, gražiai engravieruoti. Absoliutiškai teisingai laiko laiką, specijališkai vartojamas per tarnaujančius prie geležinkelių ir per nuolat keliančius.
Pasiųsime vyrišką ar moterišką laikrodėlį gavę pareikalavimą ir antrašą per C.O.D., leidžiame išsgzeminuoti ir užmokėti tik $5.75 ekspresui. Jei rasite netinkantį, sugrąžinkite. Atmink, kad tu gal už panašų laikrodėlį užmokėtum $35.00, jei jį tau siulytų pirkti iš kalbus pardavėjas. Prie laikrodėlio mes duodame 14 karato paauksuotą retežėlį su brelioku dykai. — *EXCELSIOR WATCH CO.* 908 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

PARDUODU LAIVAKORTES
ir siunčiu pinigus. Atlieku visokius spaudos darbus. Užrašau lietuviškus laikraščius. Turiu agenturą apsaugo s nuo ugnies. Priimu pinigus taupinimui.
P.M.KAITIS
narys 81 kp. LSS. ir 15-os wardos Soc. Partijos
1607 N. Ashland ave., Chicago, Ill.

Atidai LSS. 134 kp.

Susirinkimas bus laikomas 21 d. Balandžio nedėlioj pas drg. Murnika, 228 Plymouth st., atsibus 2 val. po pietų, malonėkite visi draugai susirinkti. V. J. Pšalgauskas.

Atidai LSS. 171 kp.

Susirinkimus laikys kas pirmą nedėldienį kiekvieno mėnesio 2 v. po pietų ant Workmen's Hall, 64 Hanover st.

Fin. sekr. M. A. Rastenis.

Koncertas ir Balius.

Rengia Dailos Mylėtojų Choras, po globa TMD. 74 kuopos, atsibus subatoj, 20 d. Balandžio (April), New Academy Hall, 523-5 So. 4-th st., Philadelphia, Pa., prasidės 7:30 val. vakare. Ateikit ant šio puikiausio koncerto. Po koncertui balius ir lakiojanti krasa. Įžanga 15 centų. Kviečia Komitetas.

Rusiškoji linija į Canadą.

Oficijališkas pranešimas atėjo pas Generališkąjį Agentą Rusiškai Amerikoniškos Linijos, A. E. Johnson'ą & Co., New Yorke, kad laivai šios linijos, nuo šio laiko sustos ir Halifax'e, tokiu budu padarydami tiesią liniją iš Rusijos į Canadą. Atsižvelgiant, kad daugybė rusų keliauja į Canadą, kad apgyventi ten žemės plotus, kompanija atrado neatbutinai reikalingu įsteigti šią tarnystę. Po pasilsiui Halifax'e, laivai plauks į New Yorką, su tikslu sukrauti reikalingus įvežamus ir išvežamus daigtus, taipgi paims pasažierius, važiuojančius į Roterdamą ir Liepojų.

Reikalaujame žmonių.

Mokame $20 algos į savaitę agentams, kurie parduoda auksinius, sidabrinius ir nikelio laikrodėlius (dziegorėlius) su lenciugeliais tarpe savo pažįstamų ir kitų, ant išmokesties po $1 ir $2 į mėnesį. Reikalaujame keliaujančių agentų, kurie važinėtų nuo vieno miesto į kitą, taipogi reikalaujame vietinių agentų, kurie butų ant vienos vietos. Mokame $20 algos į savaitę agentams, kurie visą laiką dirba ... algos mokame į savaitę agentams, kurie dirba tiktai vakarais, užbaigę savo dienos darbą. Reikalaujame žmonių tiktai gero pasivedimo ir blaivų, otaipg norėtumėm žinoti ju dabartinį užsiėmimą. (91

NORTH AMERICAN SALES CO.
Box 954 Dept. 74, New York

SEAMEN & STRUNTZ
Krautuvė auksinių dalykų
Deimantai, laikrodžiai ir šliubiniai žiedai
Krautuvė uždaryta utarninko ir ketvergo vakarais.
4517 Frankford ave.,
Frankford - Phila., Pa.

Parsiduoda.

«Lesang Verein Liederhein» salė. Namas trijų lubų, apatiniai kambariai tinka krautuvėms. Namas randasi 1934-5 So. Third st. prie McKean st. Dėl platesnių informacijų atsišaukite pas:

J. Rhea Craig Ir.
Real Estate Broker (61
Third & Tasker st., Philadelphia.

Rusiškai-Amerikoniška LINIJA

Geriausi, didžiausi ir greičiausi laivai, atlieka tarnystę tarp Rusijos ir Amerikos nestodami net didžiausiuose portuose. „Czar", „Kursk", „Russia".

Į Roterdamą į 8 dienas; į Liepoją — 11d.

$33.00	III Kliasos	$35.00
$48 00	II „	$50.00
$65.00	I „	$75.00

Sekantis išplaukimas iš New Yorko:
KURSK, Vasario 10; LITHUANIA, Vasario 29
BIRMA, Kovo 9; KURSK, Kovo 23
Dėlei platesnių informacijų kreipkitės pas musų agentus, arba pas generališkąjį agentą:
A. E. Johnson & Co.
Gen. Pass. Agent
27 Broadway New York.

Tik $2,50 už tris knygas.

1. Krituliai šviesos bei abrozai, turi savije 22 didelius paveikslus su pritaikintomis ištraukomis iš raštų garsingų vyrų. Visa knyga sužadina skaitytojui mintį ir akyvumą. Kaina 35c.

2. Gyvenimas Jėzaus, pagal naujausius ištyrimus, knygelė pilna akyvumo ir naudinga kaip dievotiems taip ir nedievotiems — 35c.

3. Biblija, tai esti visas šventas raštas, seno ir naujo testamento, į lietuvių kalbą perstatytas ir išnaujo peržiurėtas 1908 m., pusl. 848 ir 279, viso 1127. Apdaryta $3,00.

Viso bus $3,70, bet jeigu kas paims visas 3 knygas kartu atiduosim visas už $2,50 ir prisiuntimo kaštus apmokėsim. Reikalaujam agentų ir duodam gerą nuošimtį.

K. J. INTAS, (91
P.O. Box 1724, New York, N. Y.

«Kovos» agentai.

J. A. Tilindis
1115 Exchange ave., E.St.Lois, Ill.
A. Kalasky
Box 1306, Renton, Wash.
M. K. Žvingilas
R.F.D. Simsbur, Conn.
P. Glaveckas
873 Hollins st. Baltimore, Md.
J. Kalakauskas
121 Green st., Worcester, Mass.
J. J. Vaitkevičius
48 Walnut st., New Haven, Conn.
J. Bindokaitis
Henry st., Rochester, N. Y.
P. Šlekaitis
953 Wyoming ave., Pittston, Pa.
V. Patalavičius,
325 N. 2-nd st., Philadelpia, Pa.
A. Kiškunas
88 Charter vak ave., Hardford, Ct.
K. Demikis
41 New Empire st.,
Wilkes-Barre, Pa.
«Dilgėlės»
2400 5-th ave., Pittsburgh, Pa.
«Aušra»
3149 So. Halsted st., Chicago, Ill.
J. Dementis
25 W. Leonard st., Grand Rapids, Mich.

Keliaujantis agentas
L. Grikštas.

BUK MANDAGUS!
nusipirk
ETIKETA
arba
Taisyklės, kurių kiekvienas turi prisilaikyti apsiėjime su kitais. Ten rasi suvirš 300 pamokinimų gražaus pasielgimo dėl visų, visokiuose atvėjuose. Kaina 25c. (gg
Mary M. Rice-Herman,
112 E. 19-th st., New York, N. Y.

PAJIEŠKOJIMAI.

Pajieškau Jurgio Kirvelaičio, bus pustrečių metų kaip iškeliavo į Suvienytas valst. ir apsistojo Brannerd, Minn. Dabar girdėjau buvo Minneapolis, Minn. Meldžiu atsišaukti ar kas kitas apie jį žino, praneškite šiuo adresu:

M. Motuzas,
31 Archambault st.,
Montreal, Canada. (91

Vienatinė Lietuvių Unijos Spaustuvė
Su organizuotais unijistais darbininkais, kuri turi pilną teisę vartoti ant spaudinių Unijos žymę arba (Union Label) ripažintą per visas Unijas ir Amer. Fed. of Labor. Draugai darbininkai unijistai remkite savuosius ir reikalaukite spaudos darbus su Unijos žyme ir su šituo musų numeriu 437. Mes spaudiname viską, nuo mažiausio iki didžiausio. Jaigu nori gauti gražų teisingą spaudos darbą, pavesk jį mums.
J. Ilgaudo Spaustuvė
1613 So. Halsted St., CHICAGO, ILL.

Telephone So. Boston 845 M
Dr. F. Matulaitis
495 Broadway
SO. BOSTON, MASS.
Ofiso valandos:
Nuo 12-2 dieną ir nuo 7-9 vakare.
Nedėliomis iki 3 val. po pietų.

Nauja darbininkiška knygele:
Nuo ko priklauso žm. nuotikiai.
Tai yra aiškinimas materijališkos istorijos supratimo. KAINA........10c.
Galima prisiųst ir stampom.
L.S.S. knyg. extra nuošimtis.
Gaunama tiktai pas vertėją.
A. J. KARALIUS,
1607 N. Ashland ave., Chicago, Ill.

FARMAS PARDUODU.

Lietuvių Kolionija
Michigan Valstijoje.
Kur turi pirkę 105 lietuviai farmas. Mason County turiu pardavimui gyvenamų farmų su triobomis ir sodnais. Žemė molis su smiliu ir juodžemis. Lake County turiu pardavimui daugybę neišdirbtos, geros žemės farmoms. Parduodu pigiai ir ant lengvo išmokėjimo. Adresuokit tuojaus gausit lietuvišką informacijos knygelę ir mapą DOVANAI.
ANTON KIEDIS,
Peacock, Lake County, Michigan.

Amerikos kalendorius.

Išleido
J. ILGAUDAS.
Labai puikiai padarytas, knygos formate, su gražiais paveikslais ir žingeidžiais straipsniais. Todėl patariame kiekvienam sąjungiečiui turėti savo namuose tą kalendorių.
KAINA..................25c.
Gaunamas «Kovos» Administr.
1815 Moya. ave., Philadelphia, Pa.

Siunčiu pinigus į visas pasaulio dalis

ESU PO KAUCIJA.
Jei Jums, skaitytojai, patinka "Kova" su mano raštais ir mano redaguojamos "Dilgėlės", tai patiks ir šis teisingas mano patarnavimas pinigų siuntime. O jųs siųsit pinigus per mane, aš siųsiu savo raštus Jums į "Kovą". Nuo Jųs priklauso, kad galėčia "Kovoj" rašyt. Rašymas yra darbas. Dirbt be jokio uždarbio nevisada galima. Savęs nenuskriausdami, paremsit mane nors menku uždarbiu ir aš galėsiu "Kovoje" rašyt. Ranka ranką mazgoja — ar ne? Pinigų kainas tuo prisiunčiu, kas tik pareikalauja.
J. BALTRUŠAITIS,
2400 5-th ave., Pittsburgh, Pa.

Skaityk
„Revoliucijos Atbalsius"!

Puiki knygelė su paveikslais, kurie perstato patį revoliucijonierių ir jo likimą.
Knygelę parašė *Senas Vincas.* Rašybos kalba visiems suprantama. Knygelės kaina **15c.** 10 knygelių **1 dol.**, Adresuokite taip:
V. Jakštys.
1815 E. Moyamensing Ave.
Philadelphia, Pa.

Kroeneberger
FOTOGRAFIŠKA STUDIJA
Atidaryta nedėldieniais pagal susitarimą.
4517 Frankford ave.,
Frankford, Phila.

Feeling "Fit" Every Day
Influenzos arba irmedies užpuolimai naktimis arba kosulys ir diegimai jūsų raumenyse iš nusidirbimo, nepaguldys jus, jeigu turėsit
Dr. Richter'io Pain-Expelleri
savo namuose ir tuojaus imsite vartot. 25c. ir 50c. aptiekose. Sergėkis pamėgdžiotų vaistų.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl Street, New York
Richter'io Congo Pillės yra geros nuo vidurių suklėtėjimo. 25c. ir 50c.

Platinti 'Kovą'-pelnas

NEABEJOJAME, kad **kiekvienas draugas**, prigulintis prie Lietuvių Socijalistų Sąjungos, tos vienintelės lietuvių darbininkų organizacijos Amerikoje, kuri pasiskyrė sau už tikslą skleisti į skriaudžiamų darbininkų minią socijalizmo idėją ir nori kokiu nors būdu prisidėti prie to prakilnaus, idėališko ir daug pasišventimo reikalaujančio darbo.

Skleisti socijalizmo idėją galima įvairiais budais. Bet parankiausiai yra — *platinant «K O V Ą».* Dabar, kuomet «*K O V A*» — drąsiai galima sakyti — *pilnai atsako savo tikslui*, butina pereiga kiekvieno sąjungiečio yra platinti ją.

Tam atsirado puiki proga. Pagal nutarimą P. K-to, «KOVOS» administracija išleido tam tikras *Prenumeratos Kortas.* Tos kortos parduodamos *kiekviena po 25 c.* Bet platinimui pirkti reikia nemažiau kaip už **$1,oo**, o už tai gaunama *penkias* kortas. Tokiu budu platintojas *pelno 25 centus.* Už *vieną* prenumeratos kortą »*KOVA*» siunčiama *šešias sanvaites.*

Panašiai platina savo laikraščius ir kitų tautų socijalistiškos organizacijos. Tai kodėl gi ir mes negalime panašiai daryti? Toks darbas atneš daug naudos Lietuvių Socijalistų Sąjungai, mums patiems ir liaudžiai. Bandykim pasidarbuoti.

Draugai! Nuoširdžiai kviečia Jus «KOVOS» administracija, vardan musų prakilnaus ir didelio darbo, *tuojau* užsisakyti *Prenumeratos Kortas* ir progai pasitaikius, pardavinėti ir platinti «KOVĄ», o sykiu ir socijalizmo idėją.

"KOVA", 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

Draugai sąjungiečiai!
Malonėkite iki 25 d. Balandžio (April), 1912 m. užsisakyti Gegužinį «Kovos» numerį prisiųsdami po 2½ centų už egzempliorių iš kalno.

50,000 KNYGU

Vysai dykai

Kožnas vyras be atidėlioima tur pareikalauti vieną, iš tu stebuklingu knygu. Vyrai, katrie žada apsivesti — vyrai ligoti — vyrai, katrie pasigėrė per mierą, katrie pareidava namo vielai ir katrie perviršdavė sau valię — vyrai silpni, nervoti ir katrie prastoj sava sveikata — vyrai, katrie negabė pri darba ir katrie ne galė nauduoti pylnai linksmuma gamtos — **VYSI TIE VYRAI TUR PAREIKALAUTI VIENĄ IŠ TU DYKAI DUOTU KNYGU.** Ta knyga pasaikis kaip vyrai naikina sava sveikata, kaip jie užsikrėta ligoms ir kaip jie gal pylnai sugranžinti sava sveikata, stipruma ir energiškuma i trumpa laika ir su mažais kaštais. Jeigu nori buti vyras tarp vyru, ta knyga pasaikis kaip gali ta pasėkti. Knyga ta pasaka kokiu budu tokies ligas, kaip:

REUMATIZMAS, NEGRUOMULAVIMAS VYDURIU,

Abelnas prastoimas spėku, Užnuodijimas kraujo, arba Brantai, Triperis, Lytiškas nusilpneimas, žudymas gyvastinios sėklos, Naktinei nubiegymai sėklos, Nutrotimas vyriškuma, Sunykimas lytiška organa, Užsiveržimas šlapinamoje kanalo, Organiškas ligas, Pasėkme paleistuvinga gyvenima, Pilva, Kepenu ir Inkštu ligas gale buti greitai ir ant visados išgyditas slapta arba sava namie.

Tukstančiais vyrams palika sugranžinta TOBULA SVEIKATA, STIPRUMAS IR SPEKAS su pagelba tuos STEBUKLINGOS, DYKAI GAUTOS KNYGOS. Knyga ta yra kratuvė žinios ir talpina tam tykrus dalykus, katrus kožnas vyras jaunas ar senas, bagotas ar biednas, apsivedis ar nevedis, sergantis ar sveikas turė žinoti. Netrotikiek sava sunkiei uždyrbtu piningu ant paiku ir be vertės gydulu pakol ne perskaitistie tuos knygas. Knyga ta sučedis Jiums ne viena doleri ir pasakis kokiu budu galetė stotis STIPRU, RESNU, SVEIKU VYRU.

Išpildik atsakimais, iškirpk ir siusk šendena ta dykini kupona o mės prisiusma jiums vieną iš tu brangiu knygu VYSAI DYKAI IR UZ PACTA UZMOKIESMA. Daug nerupestingu gyditoju prispira gydima ir gydulus siunta budu C. O. D. tas yra su apdetu mokiesniu ir dara ta be ypatingai pareikalavima sergančia.

Męs tą niekados ne darome. Reikalaudami tą knygą nuo musu Jius nebusitė niekados pareiga. **Siusk sava adresa šendena.**

KUPONAS DYKAI GAUTOS KNYGOS.

Dr. JOS. LISTER & CO., L. 603, 208 N. Fifth Ave., Chicago, Ill.

GOTONI:—Aš esu užinteresuotas jusu pasiulinimui dykai siunstos knygos ir norečiau, jog jius išsiustument man vieną iš tuo knygu.

Vardas ir pavardė.....

Adresas.....

Stejtas.....

$25 DYKAI $25

1	8	2
6	3	4
7	9	5

Jei nori turėti gerą, 14k auksinį, Gold Filled, laikrodėlį su raštiška fabrikos gvarancija ant 20 metu, tai pirk tieslai nuo musų, bet ne nuo perkupčiu, kurie už tuos pačius laikrodėlius reikalauja du kartu tiek. Išrišk tą klausimą, t.y. paimk skaitlines iš vienos kletkelės ir padėk jas į tuščias kletkeles, tokiu būdu, kad abelna suma kiekvienos eilės į visas puses būtų 15 ir atsiusk mums. Už gerą išrišimą gausite dovaną KREDITO ČEKI vertės 25 dol., kuris yra svarbus nupirkime musu vieno laikrodelio. Nusiusime jums katalogą, išsirinkt sau kas patinka. Idėkit krasos ženklelius persiuntimui ir adresuokit aiškiai šiaip: :: :: :: :: :: :: :: -::

IRVING WATCH CO. Temple Court Dep. 4, NEW YORK.

L.S.S. Viršininku adresai.

Veik. Kom. Susinešimų Sekretorius
L. S. Kupčinskas,
217 E. Centre St., Shenandoah, Pa.

Pildantysis Komitetas:
A. C. Herman-Purvis,
12 E. 19th st, Ne York, N. Y.
V. Černiauskas,
1711 Matheny ave., Springfield, Ill.
A. Bernotas,
1815 E. Moyamensing ave., Phila., Pa.

L.S.S. Centro Sekretorius
J. Stasiulevičius,
1815 E. Moyamensing ave., Phila., Pa.

"Kovos" Redaktorius
K. Vidikas,
1815 E. Moyamensing ave., Phila., Pa.

Literatiškas Komitetas
J. Ilgaudas,
1513 So. Halsted st., Chicago, Ill.
F. J. Bagočius,
28 Broadway., So. Boston, Mass.
S. Strazdas,
2030 Canalport ave., Chicago, Ill.

"Kovos" Administratorius
A. Žymontas,
1815 E. Moyamensing ave., Phila, Pa.

Rev. ir Kank. Šelpimo Komitetas
Pirmininkas J. Šaltis,
120 Grand st., Brooklyn, N. Y.
Sekretorius J. Bulota,
544 W. Lee st., Baltimore, Md.
Iždininkas J. Ramanauskas
Box 163, Minersville, Pa.

LSS. rajonų sekretorių antrašai.

I. J.K.Malinauskas 320 N Colony st Wallingford, Conn.
II. A.J.Neris 166 Spruce Alley, Phillipsburg, N.J.
III. J.Brazauskas 2400 Fifth Ave. Pittsburg, Pa
IV. M.J.Iškauskas 146 Morris st Jersey City, N.J
V. A.Staniškis 39 E Centre st Shenandoah, Pa
VI. P.Ketvirtis 445 6th st So. Boston, Mass
VII. P.Šlekaitis 953 Wyoming Ave Pittston, Pa
VIII. M.M.Juška 2336 So Oakley Ave Chicago, Ill
IX. V.Vasilius 1415 So Wisconsin Ave Sheboygan, Wis

Veik. Komiteto narių antrašai.

I Rajono.
J.V.Staliorait is 74 Cherry st Wallingford, Conn

II Rajono.
J.Bulota 544 W Lee st Baltimore, Md
J.Galgalas 4750 Cambridge st Philadelphia, Pa

III Rajono.
J.Baltušis Box 723 New Kensington, Pa
F.K.Vabalas Box 164 New Kensington, Pa

IV Rajono.
S.Pauža 25 Van Buren st Passaic, N.J
J Šukys 154—6 Grand st Brooklyn, N.Y

V Rajono.
J.Grudzinskas 908 W Coal st Shenandoah, Pa
L.Kupčinskas 217 E Centre st " " "

VI Rajono.
J.Neviackas 242 W Broadway So Boston, Mass

VII Rajono.
A.Valinčius 9 William st Pittston, Pa

VIII Rajono.
A.Kvederas 1613 S Halsted st Chicago, Ill
P.Galskis 1616 N Wood st " " "
P.M.Kaitis 1607 N Ashland Ave " " "

IX Rajono.
F.Drutchas Box 476 Gary, Ind

I.Rosenbaum,
SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphjoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant gerlausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikietų.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

DIDIS GYDYTOJAS

Dr. IGNOTAS STANKUS M. D.

Gydo pasekmingiausiai visokias ligas: vyrų, moteru, vaiku ir daro visokias operacijas. Su geromis lekarstomis jo paties sutaisytomis. Dr. Ignotas Stankus jau šimtus žmoniu išgydė katrie paliko ant visados sveikais, linksmais ir jam dėkingi. Jis yra **Vienatinis Tikras Daktaras Lietuvis** Philadelphijoj, pabaigęs daktariškus mokslus Indianos Universitete ir baigęs didžiuju daktaru mokslą, The New York Post Graduate Medical School and Hospital.

Iš Daugelio Padėkavonių

Kellas Cia Patalpiname.

Aš Jurgis Lukoševiče, 128 E. Superior st., Chicago Ill., buvau labai slabnas ir turėjau kosulį, net buvau pametęs nodėją buti sveiku, bet kuo met atsišaukiau pas Dr. Ignotą Stanku, jis už pirmo prisiuntimo gyduoliu mane išgydė. Dėkavoju širdingai ir siunčiu $ 2.00 dovanu gastinčiaus.

M. Navickis, 5 Lincoln st, Brighton, Mass. rašo taip: Rašau šlandien lašką daktarui Ignotui Stankui su dideliu linksmumu, kad man sugrąžino sveikatą. Labai dėkavoju. Skausmas krutinėje, strėnuose ir sunkus kvėpavimas jau sustojo, spuogai ir plėtmės nuo veido baigia gyti

Širdingai dėkavoju aš Jonas Požėla savo tautiečiui daktarui Ignotui Stankui už išgydymą augančius guzus kakle ir sugrąžinimą vyriškumo 1601 Winter st, Philadelphia, Pa

Turiu daugybę padėkavoniu nuo merginu ir moteru už išgydymą nuo nereguliariško mėnesiniu, baltuju tekėjimu, skaudėjimo strėnu ir koju.

Čia padėkavonės patalpintos su daleidimu pačiu ligoniu. Kiti visi yra užlaikomi slaptybėje.

APSIIMU PASEKMINGAI IŠGYDYTI.

Nuo reumatizmo, skaudėjimo ir gėlimo sąnariu, kaulu, strenu ir šonu; nuo visokiu ligu, užkietėjimo ir nedirbimo viduriu, išbėrimo, kuno niežėjimo, visokiu spuogu, dederviniu, slinkimo plauku, galvos skaudėjimo, nuo ligos širdies, inkstu, plaučiu, kepenu. Nuo visokiu nervišku ligu, neuralgijos, drebėjimo sąnariu, nemiegojimo ir išgąščio, nuo greito nuilsimo ir sunkaus kvėpavimo, peršalimo ir nuo visokiu slogu. Nuo visokiu užkrečiamu lytišku ligu ir visokiu kitokiu nusilpnėjimu sveikatos. Talp gi nuo visokiu moterišku ligu, skausmingu ir nereguliarišku mėnesiniu, baltuju tekėjimu ir gumbo ligu.

Visi ligoniai kreipkitės pas daktarą Ignotą Stanku ypatiškai arba lašku be skirtumo, kaip toli gyvenate Amerikoj, Anglijoj, Kanadoj ir kitose šalyse, o apturėsit širdingą rodą ir pagelbą.

DR. IGNATIUS STANKUS, M. D.
1210 So. Broad st., Philadelphia, Pa.

Offiso } Nuo 9 iki 1 po pietu ir nuo 7 iki 9 vakare.
Valandos } Nedėliomis nuo 1 iki 4 po pietu.

PARANKIAUSIAS DARBO ZMONEMS LAIKRAŠTIS

"RANKPELNIS"

Leidžiamas L.S.S. Didžiojoj Britanijoj. Eina kas 2 savaiti. "RANKPELNIS" stovedamas ant darbininkiškujų reikalų sargybos, rupinasi suteikti žinias aple darbininkų judėjimą įvairuose kraštuose. "RANKPELNYJE" tilpsta apart žinių ir moksliški straipsniai, apysakos, statistikos ir t. t. In šitą skyrių rašo įžymesniejie Europos lietuvių rašejai. "RANKPELNIO" kaina: metam $1.00 pusei metų 50c, trims mėn. 25c. Pinigus ir laiškus reikia siųsti šiuo adresu:

„Rankpelnis" Lily Bank, Bellshill SCOTLAND

Reikalaudamas numerio pažiūrėti įdėkite stampą už 2c.

Dovanai Knyga.

Kiekvienam prisiųsime **Dovanai** pirmą sąsiuvą naujo gražaus romano parašytą garsaus francūzų raštininko **Emile Zola "DARBAS".** Iš šito romano daugiau pasimokysi negu iš kelių moksliškų knygų. Jame aprašoma tikroji meilė, baisioji kova darbininkų su kapitalistais, parodomas visas darbininkų skurdas ir vargas už darbą, o turčių perteklumas iš tinginiavimo. Ant galo parodoma aiškiai ir užimančiai kaip patys darbininkai gali perkeisti savo gyvenimą į rojų, kaip paniekintas ir prakeiktas darbas lieka šventu. Prisiųsk **3c** persiuntimui, o męs prisiųsime vieną sąsiuvą dovanai.

J. ILGAUDAS, 1613 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

Dabar tik išėjo iš spaudos sceniškas, revoliucijoniškas veikalas — drama vienoje veikmėje:

"Penktas Prisakymas"

Parašyta žinomo musų rašytojo dramaturgo

Br. Vargšo

Dalyvauja tame veikale 7 ypatos; lošti lengvas.

Knygutes kaina 10c.

Todėl L.S.S. kuopos kuriuos turi sykiu ir teatrališkus ratelius ir teatrališkos draugijos, lai tuojau rengiasi lošti šią naują dramą «Penktas Prisakymas»; tikriname, kad šis veikalas užganėdins kiekvieną revoliucijoniškos minties žmogų ir suteiks daugiau energijos tolesniam veikimui revoliucijoniškame darbe.

«Penktas Prisakymas» gaunamas tik

«Kovos» Administracijoj:
1815 E.Moyamensing ave, Phila, Pa.

"LAISVĖ"

Visuomenės, Kulturos, Politikos, Literatūros, Populiariškai-Moksliškas LAIKRAŠTIS

Eina du sykiu sąvaitėj: Utarninke ir Pėtnyčioj.

Laikraštis "LAISVĖ" didelio formato, talpina raštus geriausių raštininkų ir visuomet pilnas naujausių ir tikriausių žinių. "LAISVĖS" prenumerata Suvienytose Valst. metams 2 dol., pusmečiui 1 dol. Užrubežiuose—metams 3 dol., pusmečiui—$1.50.

Ant pažiūrėjimo siunčiam vieną numerį DYKAI!

Užsirašant laikraštį arba turint kokius nors reikalus adresuokite taip:

"LAISVĖ" 242 West Broadway SO. BOSTON, MASS.

Puikus Teatras!

Dramatiškas Ratelis prie LSS. kp. Chicagoje

— Rengia —

Šiame sezone paskutinį vakarą

Nedelioj

21 d. Balandžio 1912.

Hull House svetainėje
Kampas Halsted ir Polk gatviu Chicagoje

Pradžia 8 val. vakare. Įžanga 50, 35 ir 25c.

Statys scenoje penkiaveiksmį gyvenimo vaizdelį

"ŽMOGŽUDŽIAI"

Veikalas yra labai įdomus, daug ko pamokinantis ir da pirmą sykį pasirodys ant scenos.

Kviečia visus atsilankyti

KOMITETAS.

Lietuvių Socijalistų Sąjunga Amerikoje tik ką išleido iš spaudos naują veikalėlį-knygelę

"OTEC KONSTANTIN"

— Arba —

Darbai kunigo Olšausko

— Parašė —

O. BIRMONTAITE

Knygute 16 puslapių, kaina tik 5c.

Kas gi iš skaitančiųjų laikraščius nežino kokius darbus yra padaręs tas garsusis «svečias nebuvėlis» Lietuvoj ir rinkęs aukas Amerikoje. Taigi šioje knygelėje skaitytojas ras daug įspudingų ir graudingų vietų, — aiškiai pamatys darbus to didelio «veikėjo». Ačiu Otca Konstantina pasidarbavimui daug nekąltų moterų ir vaikų verkė ištremto ar kalėjime sėdinčio savo numylėto tėvo-duondavio. Todėl patariame kiekvienam nusipirkti šią knygelę ir atidžiai perskaityti. Gaunama vien tik:

"KOVOS" ADMINISTRAC.
1815 E. Moyamensing ave., Philadelphia, Pa.

Jau gatavas ir gaunamas

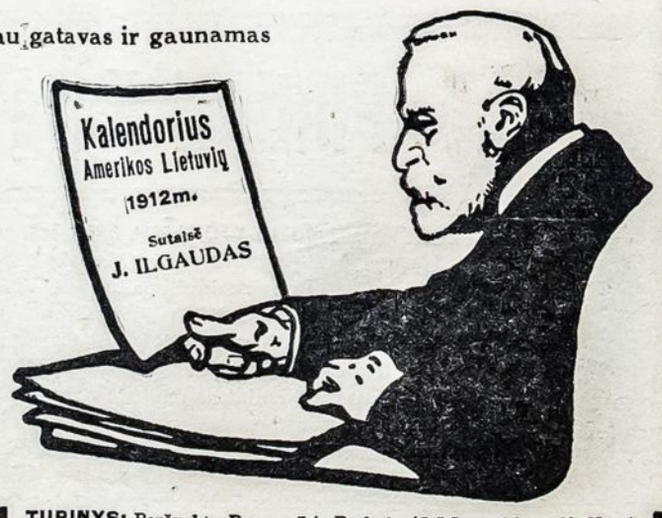

TURINYS: Peržvalga; Pramonė ir Prekyba (G.J.Leveskio ref.); Namine Higiena (M.Jurgelionienės ref.); Iš sveikatos srities (Dr.A.L.Juška); 10metinės "Aušros" sukaktuvės; Edisono gyvenimas ir darbai; Nuo kada žmonės vartoja Kalendorius; Ką veikė Milwaukee's socijalistai (iliustruotas); Pirmoji Gegužės; Nuo ko pacina raudonoji Vėliava; Kaip likti piliečiu (liet. ir angliškai); Patarimai gyvenimui; Eilės; Informacijų Skyriai; Pasakaitės; Įvairus Receptai; Visokios Statistikos; Juokai ir šiaip įvairus raštai ir naudingos žinios. Puikiai iliustruotas; daug paveikslėlių ir pagrąžinimų. Naudingiausias, gražiausias ir geriausias už visus Kalendorius. Didumo 7x10 colių, į 100 ar daugiau puslapių.

Kaina 25 centai. Agentams geras uždarbis.

Kas prisiųs 25c, tam pridėsime gražų kišeninį kalendorių **Dovanų.**

J. ILGAUDAS, 1613 S. Halsted st., Dept. 3, Chicago, Ill.